

Mapa drogowa rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce

Raport z rekomendacjami

INFORMACJE O DOKUMENCIE

Tytuł dokumentu	Niwelowanie luki w finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu za pomocą instrumentów polityki publicznej. Produkt 5. Raport z rekomendacjami „Mapa drogowa rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce”
#zadania	330301143
Raport przygotowali	ICF: Jerome Kisielewicz, Lola Bourboulon WiseEuropa: Kamil Laskowski, Tomasz Wronka, Michał Lewandowski
Raport zweryfikowali	ICF: Jonathan Lonsdale WiseEuropa: Maciej Bukowski
Data	25 marca 2024

Firma ICF dołożyła stosownych starań, aby sprawdzić dokładność i kompletność informacji dostarczonych przez klienta i osoby trzecie w trakcie realizacji projektu, którego efektem jest niniejszy raport. ICF nie może jednak zagwarantować, że informacje dostarczone przez klienta czy osoby trzecie są dokładne lub kompletne, ani tego, czy mogą być wykorzystane w praktyce. ICF nie ponosi odpowiedzialności w związku z żadnymi prawnymi, gospodarczymi czy innymi konsekwencjami, które mogą wystąpić bezpośrednio lub pośrednio na skutek wykorzystania przez ICF niedokładnych lub niekompletnych informacji dostarczonych przez klienta czy osoby trzecie w trakcie realizacji projektu czy też uwzględnienia takich informacji w projekcie lub raporcie.

Właścicielem praw autorskich do niniejszego raportu jest Unia Europejska. Raport został przygotowany przez ICF S.A. na podstawie umowy z Komisją Europejską reprezentowaną przez Dyрекcję Generalną ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG REFORM). Treść raportu nie może być powielana w całości ani w części, ani też przekazywana innej osobie prawnej lub fizycznej bez wyraźnej uprzedniej zgody DG REFORM.

Projekt „Niwelowanie luki w finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu za pomocą instrumentów polityki publicznej” jest finansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego, którym zarządza DG REFORM.

PODZIĘKOWANIA

W niniejszym raporcie wykorzystano efekty pracy polskiej Platformy Zrównoważonych Finansów powołanej w ramach niniejszego projektu i jej czterech grup roboczych. Grupy Robocze zostały sformowane w celu zebrania opinii i obserwacji różnych grup interesariuszy działających na polskim rynku finansowym. Autorzy pragną podziękować wszystkim członkom Grup Roboczych za ich cenny wkład w stworzenie tego opracowania. Szczególne podziękowania kierujemy do współprzewodniczących Platformy Zrównoważonych Finansów (Katarzyny Szwarz i Kamila Wyszkwoskiego) oraz do przewodniczących poszczególnych Grup Roboczych (Tomasza Wiśniewskiego, Wojciecha Lewandowskiego, Ludwika Koteckiego oraz Agnieszki Skorupińskiej i Anety Piątkowskiej).

SPIS TREŚCI

Podziękowania ___ 2

Glosariusz ___ 4

1. Wstęp ___ 5

1.1 Dlaczego Polska potrzebuje „Mapy drogowej”? ___ 5

1.2 Jaka idea przyświeca „Mapie drogowej” i jakie są jej cele? ___ 9

1.3 Jak zbudowana jest „Mapa drogowa”? ___ 10

2. Mapa drogowa rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce ___ 15

Filar I. Fundamenty ___ 17

2.1 Rekomendacja 1. Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej i transformacji zrównoważonego rozwoju ___ 17

2.2 Rekomendacja 2. Budowa kompetencji rynku poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy ___ 21

2.3 Rekomendacja 3. Powołanie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów ___ 26

Filar II. Transformacja rynku finansowego ___ 31

2.4 Rekomendacja 4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych ___ 31

2.5 Rekomendacja 5. Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych ___ 35

2.6 Rekomendacja 6. Popularyzacja uwzględniania ryzyka ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych ___ 38

Filar III. Finansowanie transformacji ___ 40

2.7 Rekomendacja 7. Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku ___ 40

2.8 Rekomendacja 8. Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych ___ 46

2.9 Rekomendacja 9. Wykorzystanie potencjału publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych ___ 51

2.10 Rekomendacja 10. Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP ___ 54

2.11 Rekomendacja 11. Wdrożenie strategii wspierającej rozwój ekosystemu czystych technologii ___ 58

Filar IV. Polska regionalnym centrum zrównoważonych finansów ___ 63

2.12 Rekomendacja 12. Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie ___ 63

2.13 Rekomendacja 13. Umiejdzynarodowienie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów ___ 66

3. Sekwencja działań i harmonogram ___ 68

GLOSARIUSZ

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
BIK – Biuro Informacji Kredytowej
CCS – proces polegający na wychwytywaniu dwutlenku węgla ze spalin oraz jego magazynowaniu
CSRD – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju
EUNB – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC – Europejski Bank Centralny
EFRAG – European Financial Reporting Advisory Group
EPD – Environmental Performance Declarations
ESG – Environmental, Social and Governance
ESRS – European Sustainability Reporting Standards
UE – Unia Europejska
EU GBS – EU Green Bond Standard
EU ETS – EU Emissions Trading System
FENG – European Funds for Modern Economy
IF – Instytucje finansowe
FoF – PFR GreenHub Fund of Fund
Obligacje GSSS – obligacje zielone, zrównoważone oraz powiązane ze zrównoważonym rozwojem (Green, Social Sustainability and Sustainability-linked Bonds)
ICMA – International Capital Market Association
IZFiA – Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami
KNF – Komisja Nadzoru Finansowego
LCA – Life Cycle Assessment
JST – jednostka samorządu terytorialnego
LTS – Long-Term Strategy
MAP – Ministerstwo Aktywów Państwowych
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MKIŚ – Ministerstwo Klimatu i Środowiska
MFIPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MRiT – Ministerstwo Rozwoju i Technologii
MFF – Multiannual Financial Framework
MF – Ministerstwo Finansów
MS – Ministerstwo Sprawiedliwości
NBP – Narodowy Bank Polski
NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
KPEiK – Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu
NFRD – Non-financial Reporting Directive
PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PE – Private Equity
PEJ – Polskie Elektrownie Jądrowe
PPAs – Power Purchase Agreements
R&D – Research and Development
OZE – Odnawialne źródła energii
SDGs – UN Sustainable Development Goals Cele zrównoważonego rozwoju
SFAP – Sustainable Finance Action Plan
PZF – Platforma Zrównoważonych Finansów
SGB – zielone obligacje skarbowe (Sovereign Green Bonds)
Taksonomia UE – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje
MŚP – Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
SOEs – Spółki z udziałem Skarbu Państwa
SPO – Second Party Opinion
SRRK – Strategia Rozwoju Rynku Kapitałowego
UN GCNP – UN Global Compact Network Poland
VC – Venture Capital
WGs – SFP Working Groups
GPW – Giełda Papierów Wartościowych

1. WSTĘP

Niniejszy raport „Mapa drogowa rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce” jest piątym produktem projektu „Niwelowanie luki w finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu za pomocą instrumentów polityki publicznej” finansowanego przez Unię Europejską (UE) w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego, którym zarządza Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG REFORM). Projekt jest realizowany przez zespół prowadzony przez ICF przy wsparciu WiseEuropa, we współpracy z Komisją Europejską i na rzecz polskiego Ministerstwa Finansów (MF). Celem trwającego 19 miesięcy projektu jest wsparcie MF w zakresie nawiązania relacji ze wszystkimi znaczącymi podmiotami rynkowymi i interesariuszami w Polsce w celu stworzenia spójnej, całościowej i wykonalnej „Mapy drogowej rozwoju rynku zrównoważonych finansów” (ang. Sustainable Finance Action Plan, SFAP), co ma przyspieszyć transformację polskiego rynku finansowego.

1.1 Dlaczego Polska potrzebuje „Mapy drogowej”?

W 2016 roku Polska stała się pierwszym krajem na świecie, który wyemitował zielone obligacje skarbowe. Od tego czasu ponad 40 rządów wyemitowało tego typu instrumenty o łącznej wartości przekraczającej 300 mld EUR. Mimo pionierskich działań w tym zakresie, Polsce nie udało się dotychczas rozwinąć prężnego rynku zrównoważonego finansowania i towarzyszącemu mu ekosystemu.

Opisywana sytuacja to efekt niewykorzystanych szans. Polska gospodarka należy do najbardziej uzależnionych od paliw kopalnych wśród krajów rozwiniętych¹ i mierzy się z luką inwestycyjną wynoszącą 1 904 mld EUR w okresie od 2028 do 2050 roku (patrz: Ramka 1), kiedy to Polska powinna osiągnąć neutralność klimatyczną. Przeprowadzenie zrównoważonej transformacji klimatycznej i wypełnienie celów określonych w „Europejskim prawie o klimacie” przez Polskę nie odbędzie się bez drastycznego wzrostu wolumenu publicznych i prywatnych inwestycji w działalność zrównoważoną środowiskowo w nadchodzących latach. Zrównoważone finansowanie stanowi niepowtarzalną szansę zapewnienia kapitału na potrzeby transformacji klimatycznej i wsparcia długoterminowego celu, jakim jest zbudowanie w Polsce systemu gospodarczego, który jest zrównoważony, odporny i sprawiedliwy społecznie.

¹ Międzynarodowa Agencja Energetyczna, Polska 2022. Przegląd polityki energetycznej, https://iea.blob.core.windows.net/assets/c32bc33d-af02-4a71-b915-3ba5453ef6c3/Poland2022_Fullreport_Polish.pdf

Luka inwestycyjna w zakresie osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej do 2050 roku

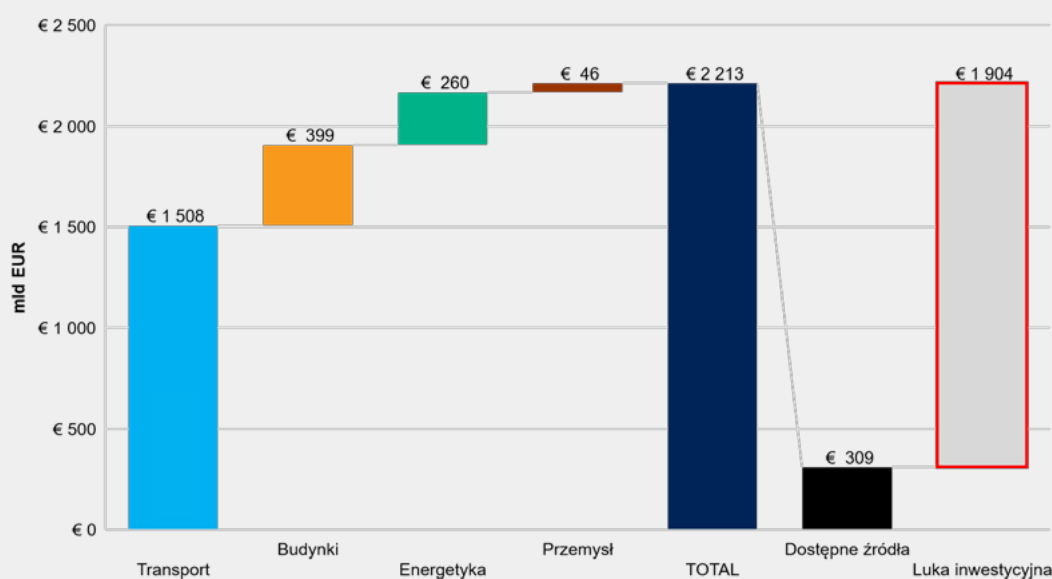
Analiza scenariuszy osiągnięcia neutralności klimatycznej przez Polskę ujawniła potrzebę inwestycyjną sięgającą od 1 949 mld EUR do 2 352 mld EUR, a średnio wynoszącą 2 213 mld EUR. Największy udział (2/3) w tej luce ma sektor transportu, który uwzględnia inwestycje w między innymi w zastąpienie floty pojazdów pasażerskich, kolej oraz przedsięwzięcia infrastrukturalne; za 18% luki odpowiadają inwestycje w sektorze budynków, 12% przypada na sektor energetyczny, a 2% na przemysł.

Dostępność środków publicznych, zarówno krajowych, jak i europejskich, które mogłyby wypełnić tę lukę, jest ograniczona. Potencjał finansowania polskiej transformacji energetycznej ze środków publicznych został oszacowany na 309,1 mld EUR, przy założeniu, że ponad połowa tych środków (159,1 mld EUR) pochodzi ze źródeł zidentyfikowanych jako dostępne do wykorzystania do 2027 roku (tj. unijna Perspektywa Finansowa na lata 2021-2027 wraz z wymaganym wkładem własnym ze środków krajowych, fundusze zarządzane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Krajowy Plan Odbudowy). Pozostałe środki (150 mld EUR) ma pochodzić ze spodziewanych przychodów z aukcji EU ETS do 2050 roku włącznie, które mogą znacznie wesprzeć proces przejścia do gospodarki neutralnej emisyjnie.

Potencjalne źródła finansowania nie obejmują finansowania prywatnego i międzynarodowych instytucji finansowych, takich jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR), Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Międzynarodowa Korporacja Finansowa (IFC); zainwestowały one już w zrównoważony rozwój w Polsce², a ich wsparcie finansowe w tej dziedzinie w Polsce w nadchodzących latach powinno znacznie wzrosnąć, jednak dokładna wielkość tego ogólnego wsparcia jest trudna do oszacowania.

W rezultacie luka pomiędzy dostępnymi publicznymi środkami finansowymi, krajowymi oraz unijnymi, a szacowanymi kosztami transformacji wynosi 1 904 mld EUR w okresie 2028-2050. Lukę tę powinien wypełnić rozwinięty polski rynek zrównoważonego finansowania.

Przegląd potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych sektorach oraz całkowita luka inwestycyjna.

Źródło: WiseEuropa na podstawie dokumentów unijnych i ministerialnych.

Metodologia: luka inwestycyjna została zidentyfikowana poprzez porównanie potrzeb inwestycyjnych ze zidentyfikowanymi źródłami finansowania publicznego do 2050 roku. Analiza potrzeb inwestycyjnych została oparta na przeglądzie najnowszej literatury, scenariuszy i dokumentów strategicznych: Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK)³, Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku⁴, raportów CAKE/ KOBIZE⁵ oraz raportu McKinsey & Company⁶. Zidentyfikowano cztery główne sektory o kluczowym znaczeniu dla polskiej gospodarki: transport, budynki, energetyka i przemysł. Potrzeby inwestycyjne zostały podzielone na te cztery branże polskiej gospodarki. Zidentyfikowano i zmapowano również potencjalne publiczne źródła finansowania, zarówno unijne, jak i krajowe. Ponieważ skala finansowania publicznego w perspektywie długoterminowej nie jest jeszcze znana, analizę ograniczono do już działających programów finansowych, takich jak Wieloletnie Ramy Finansowe UE (WRF) na lata 2021-2027, z wyjątkiem wielkości przychodów z EU ETS, które pochodzą z szacunków polskiego banku Pekao⁷.

Wypełnienie tej luki inwestycyjnej nie będzie jednak łatwym zadaniem, jako że uczestnicy rynku identyfikują szereg barier dla rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce. Na Rycinie 1.1. zademonstrowano, że bariery te mogą być pogrupowane w 4 kategorie:

Bariery prawne, regulacyjne i polityczne – bariery prawne i regulacyjne to obowiązujące przepisy i praktyki nadzorcze ustalone na poziomie UE, które bezpośrednio lub pośrednio nadają kształt rynkowi finansowemu. Można wyróżnić pośrednie bariery dla rozwoju zrównoważonych finansów, które ograniczają szczególne typy zrównoważonych środowiskowo działań (bariery sektorowe) i bariery, które wyłaniają się konkretnie w kontekście przepisów finansowych i powiązanych na poziomie unijnym i krajowym (bariery bezpośrednie). Bariery sektorowe są dobrze znane i zostały szeroko omówione w innych opracowaniach⁸, a odnoszą się w szczególności do warunków budowy jednostek energii odnawialnej i dostępu do sieci. Bariery te nie są przedmiotem niniejszego raportu. Rozmówcy zidentyfikowali także jako barierę i źródło niepewności kwestie polityczne związane z brakiem wiarygodnego planu zrównoważonej transformacji w kraju oraz jego spójnej i skoordynowanej implementacji.

Bariery finansowe i biznesowe – ta kategoria obejmuje sześć typów barier powiązanych z cechami strukturalnymi polskiej gospodarki (tj. niskorozwinięty rynek kapitałowy; charakter kanałów dystrybucji produktów finansowych; słabo rozwinięty rynek detaliczny produktów finansowych ESG; niska płynność rynku); ograniczona dostępność zrównoważonych projektów, w które można inwestować; (wysokie) koszty związane z wykorzystaniem instrumentów zrównoważonych finansów; niska jakość ładu korporacyjnego w Polsce; złożony krajobraz inicjatyw zrównoważonych finansów; oraz brak specjalistycznej wiedzy na rynku.

- ² Zobacz: IFC's Record Investment Volume of \$745 Million in Poland to Boost Private Sector Growth and Green Innovation (<https://pressroom.ifc.org/all/pages/PressDetail.aspx?ID=27745>), EBRD projects in Poland (<https://www.ebrd.com/where-we-are/poland/data.html> - 22% share of the current portfolio, i.e. EUR 1 billion, is sustainable infrastructure), EIB Group activity in Poland by priority (<https://www.eib.org/en/projects/country/poland> - more than EUR 4 billion has been spent on sustainable cities and regions and sustainable energy and natural resources).
- ³ Gov.pl, Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030: <https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>
- ⁴ Gov.pl, Polityka energetyczna Polski do 2040 r. Available at: <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-energetyczna-polski>
- ⁵ Centre for Climate and Energy Analyses, 2021. Poland Net Zero 2050: https://climatecake.ios.edu.pl/wp-content/uploads/2021/07/POLAND-NET-ZERO-2050.-The-roadmap-toward-achievement-of-the-EU-climate-policy-goals-in-Poland-by-2050.-Summary_FINAL.pdf
- ⁶ McKinsey, Carbon-neutral Poland 2050. 2020: https://www.mckinsey.com/pl/-/media/mckinsey/locations/europe%20and%20middle%20east/polska/raporty/carbon%20neutral%20poland%202050/carbon%20neutral%20poland_mckinsey%20report.pdf
- ⁷ Bank Pekao, 2021. Wpływ pakietu Fit for 55 na polską gospodarkę: <https://www.pekao.com.pl/dam/jcr:4e058ebf-005f-4333-8753-0b6bddefb7e8/Pekao%20-%20Wp%20C5%82yw%20Fit%20for%2055%20na%20polsk%C4%85%20gospodark%C4%99%20-%20final.pdf>
- ⁸ Zobacz: International Sustainable Finance Centre, 2022. Sustainable Investment Roadmap: Climate investing in the V4 countries; Instytut Odpowiedzialnych Finansów, 2022. Zielone Finance; Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, 2022. Koszty i Wyzwania ESG; Climate Strategies Poland, 2022. Lepiej Późno niż Później; DZP, 2022. Bariery ESG w Polsce: Wyzwania i wnioski na przyszłość; Instytut Odpowiedzialnych Finansów & UNGC, 2021. Zielone Finance.

Barriere technologiczne i praktyczne – uczestnicy rynku konsekwentnie wymieniali brak dostępności istotnych danych na temat zrównoważonego rozwoju jako główną przeszkodę dla rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce. Chociaż powstające ramy regulacyjne UE dotyczące zrównoważonego finansowania powinny wyjaśnić sytuację, jest ona nadal niejasna dla wielu zainteresowanych stron. Pojawienie się tej kwestii wyznacza nowy etap w rozwoju rynku w Polsce, gdzie rosnąca świadomość wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem i nadchodzących zmian w przepisach powoduje, że wśród uczestników rynku pojawiają się praktyczne obawy na temat implementacji ram zrównoważonych finansów i związanych z tym wymogów.

Barriere kulturowe, kompetencyjne i badawcze – niska świadomość wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem to kolejna kwestia uznawana za znaczącą barierę dla rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce zarówno po stronie podaży, jak i popytu, pomimo pewnej poprawy, którą można było zaobserwować w niedawnej przeszłości. Poza kwestią ogólnej świadomości, dużą barierą pozostaje dostępność istotnych kompetencji w zakresie zrównoważonych finansów.

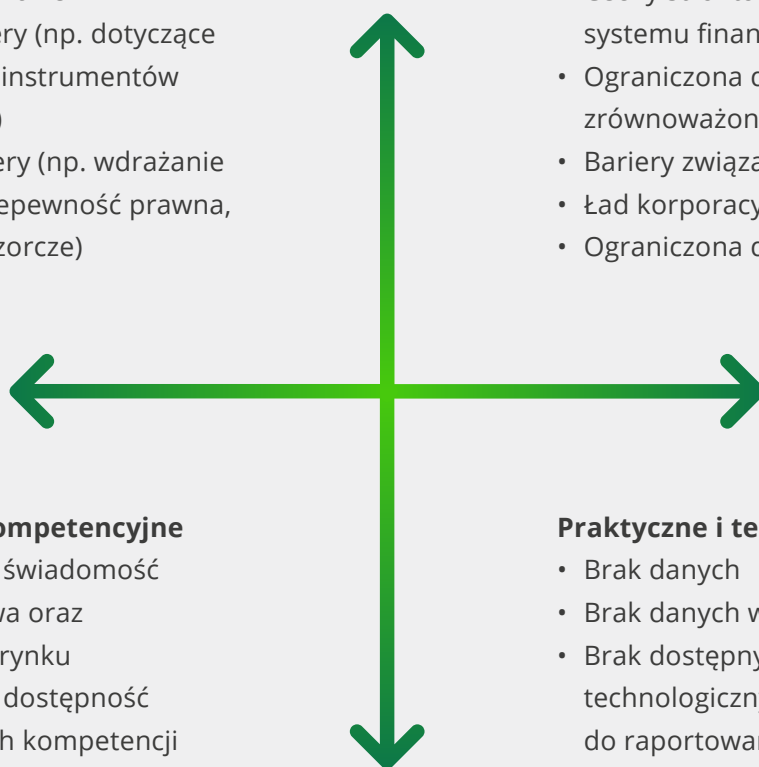
Rycina 1.1. Bariere dla rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce

Prawne, regulacyjne i polityczne

- Bariere sektorowe
- Twarde bariere (np. dotyczące konkretnych instrumentów finansowych)
- Miękkie bariere (np. wdrażanie prawa UE, niepewność prawna, praktyki nadzorcze)

Finansowe i biznesowe

- Cechy strukturalne polskiego systemu finansowego
- Ograniczona dostępność zrównoważonych projektów
- Bariere związane z kosztami
- Ład korporacyjny
- Ograniczona dostępność usług

Kulturowe i kompetencyjne

- Ograniczona świadomość społeczeństwa oraz uczestników rynku
- Ograniczona dostępność odpowiednich kompetencji
- Wczesny poziom rozwoju badań

Praktyczne i technologiczne

- Brak danych
- Brak danych wysokiej jakości
- Brak dostępnych rozwiązań technologicznych służących do raportowania i zbierania danych

Źródło: Dr Agnieszka Smoleńska we współpracy z ICF i WiseEuropa.

1.2 Jaka idea przyświeca „Mapie drogowej” i jakie są jej cele?

Założeniem „Mapy drogowej rozwoju rynku zrównoważonych finansów w Polsce” (dalej: „Mapa drogowa”) jest określenie pakietu skoordynowanych i całościowych działań politycznych zmierzających do:

- pogłębienia rynków zrównoważonych finansów w Polsce i całym regionie Europy Środkowej i Wschodniej (dalej: „region”), by zachęcić podmioty sektora prywatnego i publicznego do finansowania zrównoważonych projektów;
- stworzenia prężnego ekosystemu zrównoważonych finansów oraz ukierunkowanie zaangażowanych podmiotów tak, by ich działania koncentrowały się na jednolicie rozumianych rolach i zadaniach; oraz
- przyspieszenia procesu osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej do 2050 roku i wdrażania Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (ang. UN Sustainable Development Goals, SDGs) do roku 2030.

Ideą stojącą za „Mapą drogową” jest zamiar wsparcia reformy polskiego rynku kapitałowego w kierunku zrównoważonych finansów oraz rozwinięcia w Polsce na tyle silnego ekosystemu finansowego, który pozwoli jej stać się regionalnym centrum zrównoważonych finansów, które napędzałoby zrównoważone inwestycje w Europie Środkowo-Wschodniej i przyczyniać się do budowania zrównoważonej, odpornej i sprawiedliwej społecznie gospodarki w Polsce.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów, w „Mapie drogowej” podstawowy nacisk położono na łagodzenie zmian klimatycznych i stworzenie warunków, które umożliwią osiągnięcie przez Polskę neutralności klimatycznej do 2050 roku. „Mapa drogowa” wspiera więc polskie wysiłki na rzecz osiągnięcia unijnych celów klimatycznych założonych na 2030 roku, czyli:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych o 55% w porównaniu do roku 1990; oraz
- udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) w miksie energetycznym w wysokości 42,5%
- cel w zakresie efektywności energetycznej dla końcowego zużycia energii: od 32,5% do 36%; oraz,
- cel efektywności energetycznej dla zużycia energii pierwotnej: 39%.

Wspiera również realizację celu na 2040 r. zalecanego przez Komisję Europejską w lutym 2024 r., tj. zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych netto w UE o 90% do 2040 r. w porównaniu z 1990 r.

Z uwagi na wysoką emisyjność polskiej gospodarki istnieje konieczność jej szybkiej dekarbonizacji, zwłaszcza w sektorach wysoko emisyjnych oraz trudnych do zdekarbonizowania. W związku z tym kluczowe jest uruchomienie w Polsce „finansowania na rzecz transformacji” (transition finance). „Finansowanie na rzecz transformacji/finansowanie transformacyjne”, które definiuje się jako “finansowanie na rzecz zmniejszenia obecnych wysokich emisji gazów cieplarnianych lub innych oddziaływań na środowisko oraz na rzecz transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej i neutralnej klimatycznie⁹” jest konieczne nie tylko dlatego, by osiągnąć cel neutralności klimatycznej i inne cele środowiskowe, ale również by zwiększyć konkurencyjność polskiej gospodarki.

Chociaż „Mapa drogowa” koncentruje się przede wszystkim na łagodzeniu skutków zmiany klimatu, inne cele środowiskowe i społeczne z pewnością nie zostały pominięte. Wręcz przeciwnie, ponieważ potrzeby opracowania zintegrowanych strategii w celu osiągnięcia celów klimatycznych, środowiskowych i społecznych

⁹ Źródło: Komisja Europejska, 2023. Overview of sustainable finance. Plik dostępny pod linkiem: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en#:~:text=Transition%20finance%20is%20about%20financing,climate%20neutral%20and%20sustainable%20economy.

wciąż rosną, niniejszy plan działania stanowi pierwszy krok w tym kierunku. Każde zalecenie jest zatem powiązane z Celem Zrównoważonego Rozwoju ONZ, na który może mieć wpływ, a w stosownych przypadkach w „Mapie drogowej” uwzględniono inne cele środowiskowe i społeczne. Ciągłe monitorowanie, ewaluacja i przegląd „Mapy drogowej” powinny z czasem doprowadzić do integracji dalszych celów środowiskowych i społecznych oraz powiązanych środków wspierających transformację polskiej gospodarki w kierunku zrównoważonego modelu w granicach naszej planety. Ponadto, „Mapa drogowa” powinna być rozumiana jako instrument dopełniający polską Strategię Rozwoju Rynku Kapitałowego, która skupia się na reformie rynku kapitałowego, oraz wspierający jej realizację poprzez zmobilizowanie szerokiego kręgu interesariuszy finansowych. Krajowe wysiłki podejmowane w celu zreformowania polskiego rynku kapitałowego powinny poprawić reputację Polski jako rynku sprzyjającego zagranicznym zrównoważonym inwestycjom, dzięki czemu Polska może stać się regionalnym liderem finansowania zrównoważonego oraz na rzecz transformacji. „Mapa drogowa” powinna wprowadzić Polskę na ścieżkę ku osiągnięciu pozycji regionalnego centrum zrównoważonych finansów dla Europy Środkowo-Wschodniej w perspektywie 2030 roku.

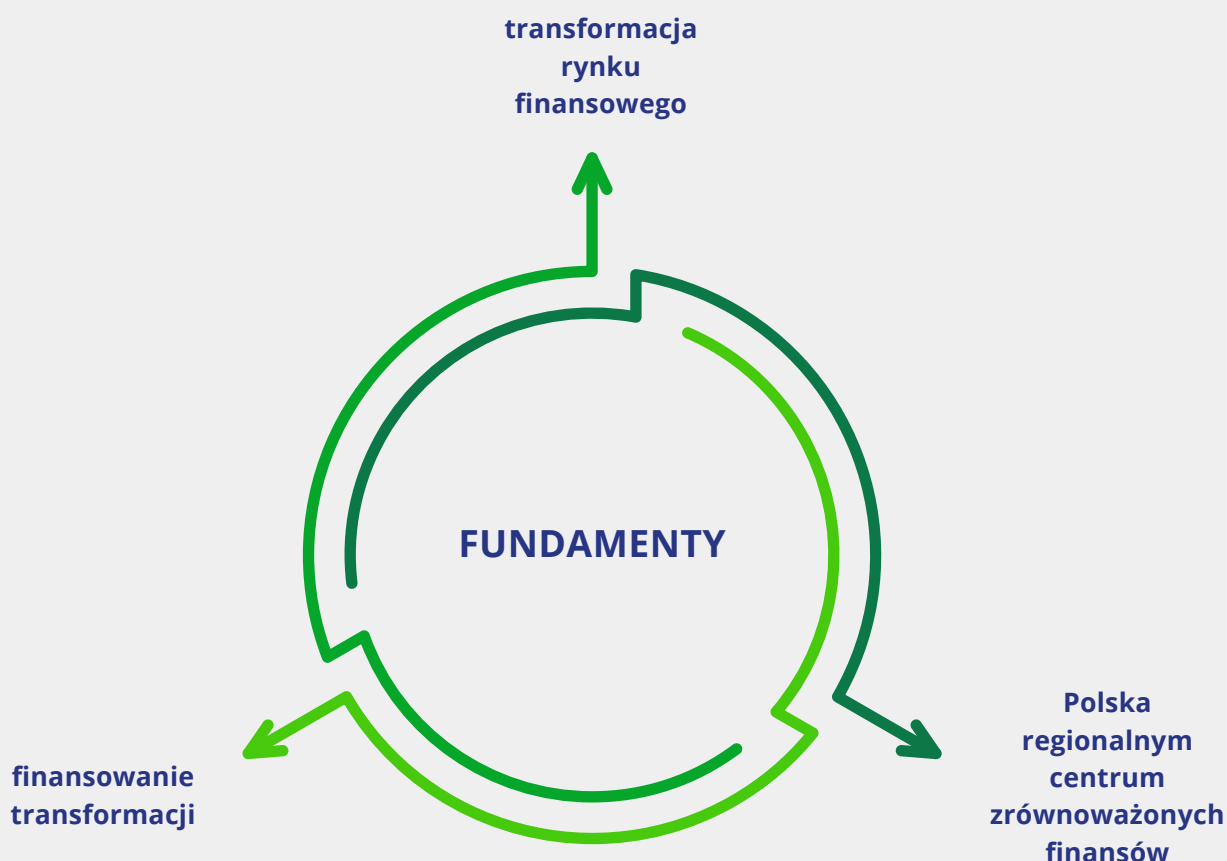
Ostatnia sekcja „Mapy drogowej” zawiera zalecenia dotyczące procesu i harmonogramu powodzenia. Zakłada się, że większość środków przewidzianych w „Mapie drogowej” zostanie wdrożona w ciągu dwóch lat od jej przyjęcia. Należy jednak uznać, że powodzenie jest również częściowo zależne od rozwoju polityki na szczeblu UE. Aby zapewnić pomyślne wdrożenie „Mapy drogowej” i biorąc pod uwagę jego wielosektorowy charakter, powinien on zostać przyjęty przez polską Radę Ministrów; proces wdrażania powinien być również koordynowany przez polską Radę Ministrów.

1.3 Jak zbudowana jest „Mapa drogowa”?

Jak wyjaśniono w grafice 2, projekt „Mapy drogowej” opierał się na szeroko zakrojonych pracach Polskiej Platformy Zrównoważonego Finansowania (PZF). Polska PZF powstała w listopadzie 2022 r. i zaangażowała ponad 150 ekspertów reprezentujących różne grupy interesariuszy w celu współtworzenia zaleceń dotyczących zrównoważonej transformacji polskiego rynku kapitałowego. Opierając się na tych zaleceniach i na podstawie wkładu przewodniczących różnych grup roboczych prowadzonych przez PZF, postanowiono zaprojektować „Mapę drogową” wokół koncepcji Transition Finance i ustrukturyzować go wokół czterech uzupełniających się i wzajemnie wzmacniających się filarów:

- **Fundamenty:** ogólne, przekrojowe rekomendacje o strategicznym charakterze i znaczeniu dla transformacji polskiego rynku kapitałowego oraz gospodarki realnej;
- **Transformacja rynku finansowego:** zespół rekomendacji wspierających uwzględnianie zagadnień związanych ze zrównoważoną gospodarką w procesach decyzyjnych uczestników rynku kapitałowego, ze szczególnym potraktowaniem bieżących i przyszłych szans i ryzyk finansowych;
- **Finansowanie transformacji:** zespół rekomendacji zmierzających przyspieszenia mobilizacji prywatnych i publicznych środków finansowych na rzecz transformacji polskiej gospodarki realnej, ze szczególnym naciskiem na rozwój i wykorzystanie zrównoważonych instrumentów finansowych;
- **Polska regionalnym centrum zrównoważonych finansów:** zespół rekomendacji mających na celu zwiększenie koordynacji z inicjatywami na rzecz zrównoważonych finansów podejmowanymi w krajach regionu oraz osiągnięcie przez Polskę pozycji regionalnego ośrodka zrównoważonych finansów.

Rycina 1.2. Cztery filary „Mapy drogowej” się wzajemnie uzupełniają i wzmacniają

Po zatwierdzeniu celów i struktury „Mapy drogowej” z przewodniczącymi grup roboczych, sformułowano pierwszy zestaw głównych rekomendacji, który został następnie przedyskutowany z przewodniczącymi grup roboczych. Bazując na uzyskanych w ten sposób informacjach zwrotnych, kontynuowano prace nad rekomendacjami w oparciu o wzorzec zaprezentowany w tabeli 1.1 poniżej. Szczegółowe zalecenia zostały następnie poddane przeglądowi przez przewodniczących grup roboczych i współprzewodniczących PZF. Po rewizji „Mapy drogowej” została ona następnie poddana przeglądowi przez różne departamenty w MF. Na ostatnim etapie została natomiast rozesłana do wszystkich członków PZF w celu uzyskania informacji zwrotnych i zatwierdzenia.

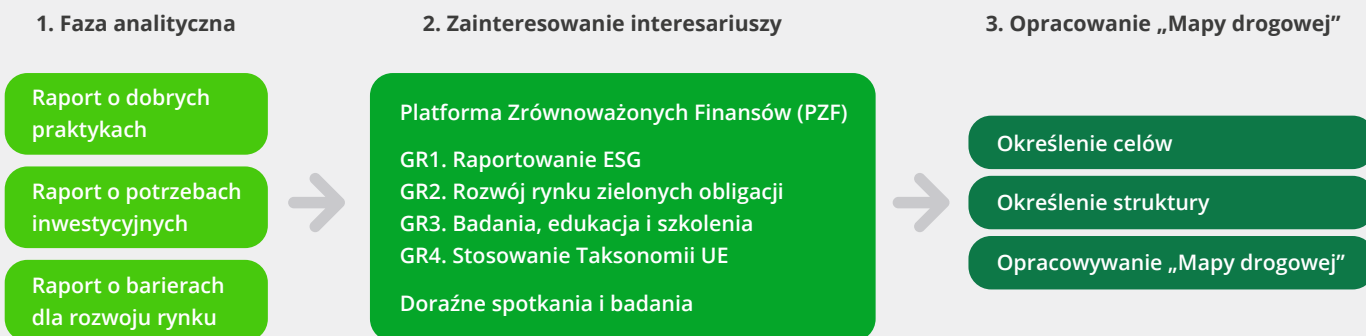
Tytuł rekomendacji	
Opis	
Filar	Nazwa
Powiązania z innymi rekomendacjami	Opis powiązań
Bariera, które rekomendacja ma eliminować	Opis głównych barier, które mają zostać usunięte na skutek realizacji rekomendacji.
Cel i uzasadnienie	Uzasadnienie interwencji i jej przewidywany skutek.
Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)	Lista Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs), które będą realizowane wraz z wdrażaniem rekomendacji
Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji	Wskaźniki efektywności (KPI) pozwalające monitorować realizację rekomendacji i jej skutki.

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
Opis konkretnych środków służących realizacji rekomendacji.	<ul style="list-style-type: none"> • środki twarde – działania, które wiążą się z nałożeniem obowiązku i których wdrożenie jest łatwo mierzalne • środki miękkie – zachęty do podjęcia działań, dla których trudniej o wskaźnik realizacji • środki regulacyjne – wdrożenie regulacji, polityk i oficjalnych wytycznych • środki finansowe – wiążące się z poniesieniem zauważalnych kosztów finansowych • środki organizacyjne i związane z budowaniem zdolności – wymagające reform instytucjonalnych, usprawnień organizacyjnych i budowania umiejętności 	<p>Główni interesariusze zaangażowani we wdrożenie opisanych środków.</p> <p>Jeśli oczekuje się, że dany interesariusz przejmie inicjatywę przy wdrażaniu określonego środka, jest on wyróżniony pogrubioną czcionką.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • (K) krótki – w ciągu 6 miesięcy od publikacji „Mapy drogowej”. • (Ś) średni – w ciągu 12 miesięcy od publikacji „Mapy drogowej”. • (D) długi – w ciągu 24 miesięcy od publikacji „Mapy drogowej”. • (D+) długi+ – w czasie dłuższym niż 24 miesiące od publikacji „Mapy drogowej”.

Projekt „Mapy drogowej” opiera się na szeroko zakrojonych pracach Polskiej Platformy Zrównoważonego Finansowania

Proces tworzenia „Mapy drogowej” przebiegał w trzech etapach:

Polska Platforma Zrównoważonych Finansów odgrywała kluczową rolę w tym procesie. W ramach prac Platformy Zrównoważonych Finansów interesariusze zostali zaangażowani do współtworzenia rekomendacji dotyczących zrównoważonej transformacji polskiego rynku kapitałowego. Zarząd PZF, w skład którego weszły osoby reprezentujące kluczowe instytucje publiczne i najważniejszych uczestników rynku, pełnił funkcję komitetu sterującego i jako taki określił cztery priorytetowe obszary i wyzwania do rozpatrzenia na forum grup roboczych (GR) Platformy:

- GR I. Raportowanie ESG;
- GR II. Rozwój rynku zielonych obligacji;
- GR III. Badania, edukacja i szkolenia;
- GR IV. Stosowanie Taksonomii UE.

Dla każdej z grup roboczych przeprowadzono otwarty nabór uczestników. Podczas pierwszego spotkania wybrano przewodniczącego. Grupy pracowały od listopada 2022 roku do września 2023 roku. W sumie w pracach PZF wzięło udział ponad 150 ekspertów reprezentujących różnych interesariuszy. Na koniec prac każda z grup przedstawiła raport z rekomendacjami podsumowujący kluczowe efekty dyskusji oraz wnioski do wykorzystania przy opracowywaniu ostatecznej listy rekomendacji zawartych w „Mapie drogowej”¹⁰.

Przegląd rekomendacji wypracowanych przez Grupy Robocze

I Grupa Robocza ds. raportowania ESG

- Raportowanie ESG dla spółek publicznych
- Raportowanie ESG dla MŚP
- ESG Data Hub
- Dostęp do danych ESG
- Wiarygodność, funkcjonalność i kompletność danych ESG

II Grupa Robocza ds. rozwoju rynku zielonych obligacji

- Strategiczna stymulacja rynku zielonych finansów
- Redukcja kosztu zielonego finansowania
- Stymulacja rynku zielonych obligacji korporacyjnych
- Zielone finansowanie samorządów

III Grupa Robocza ds. badań, edukacji i szkoleń

- Edukacja uniwersytecka
- Standard dla programów edukacyjnych i szkoleniowych
- Jakość usług ESG
- Kompetencje ESG w przedsiębiorstwach

IV Grupa Robocza ds. stosowania Taksonomii UE

- Ułatwienie dostępu do danych taksonomicznych
- Zapewnienie zgodności z TKK
- Wsparcie w stosowaniu kryteriów DNSH
- Wsparcie w zakresie stosowania Minimalnych Gwarancji
- Wsparcie w zakresie obliczania śladu węglowego
- Obniżenie kosztów raportowania

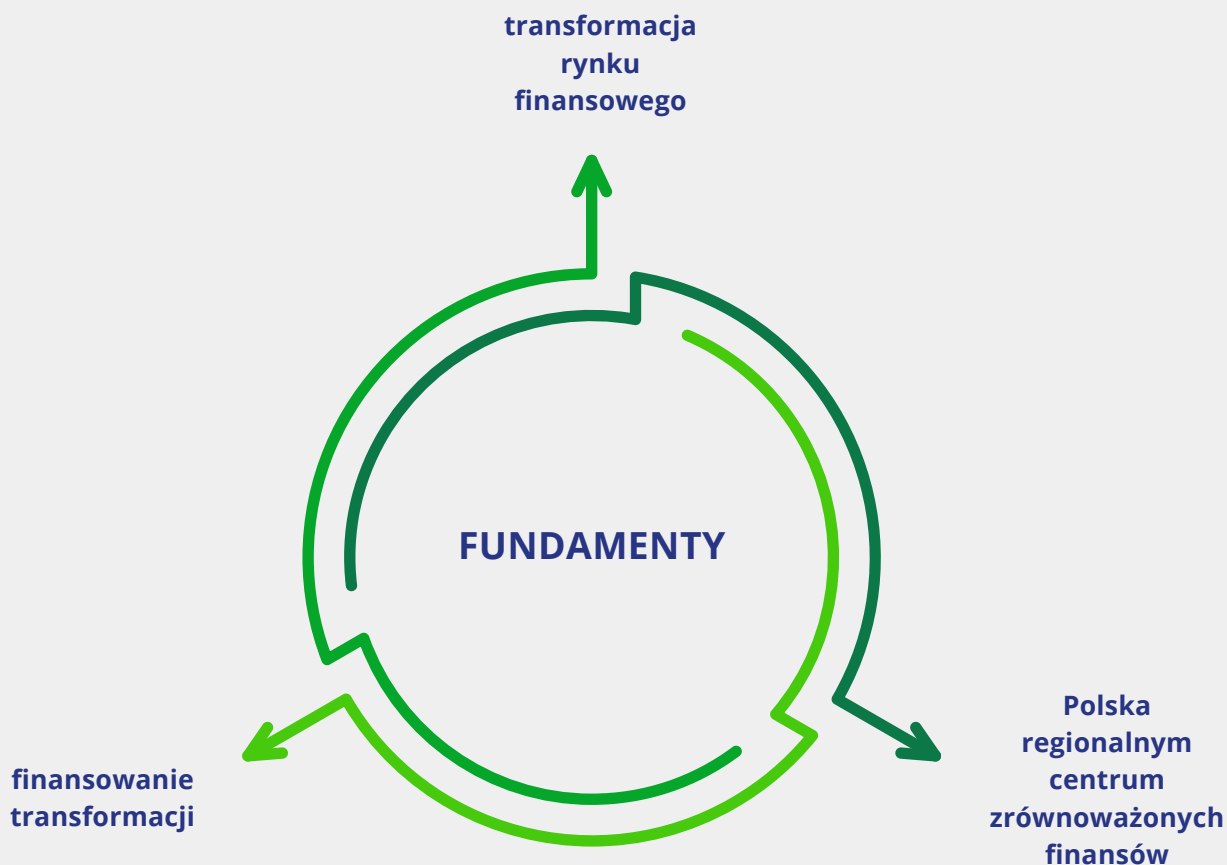
Source: ICF na podstawie raportów z rekomendacjami opracowanych przez Grupy Robocze w ramach PZF

Poza regularnie odbywającymi się spotkaniami grup roboczych, zorganizowano także spotkania ad hoc w celu omówienia konkretnych, ważnych tematów, które pojawiły się w ramach dyskusji prowadzonych na forum Platformy. Na szczególną uwagę zasługuje jednorazowe spotkanie poświęcone finansowaniu energii jądrowej (uczestnicy: Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Klimatu, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Pełnomocnik Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej, UNGC, BGK). Konkluzje z tego spotkania, zostały uwzględnione w „Mapie drogowej”.

¹⁰ Raporty mogą być pobrane pod następującym linkiem: <https://www.gov.pl/web/finanse/rok-20246> (dostęp: 5 stycznia 2024 roku).

2. MAPA DROGOWA ROZWOJU RYNKU ZRÓWNOWAŻONYCH FINANSÓW W POLSCE

„Mapa drogowa rozwoju rynku zrównoważonych finansów” została skonstruowana wokół czterech uzupełniających się filarów. W niniejszym rozdziale opisano szczegółowo każdy z nich wraz z rekomendacjami, które się w nim zawierają. Tabela poniżej zawiera ogólne podsumowanie „Mapy drogowej” i jej 13 zaleceń. Sekcja 3 zawiera przegląd zalecanego procesu i harmonogramu wdrażania.gospodarczego, który jest zrównoważony, odporny i sprawiedliwy społecznie.

Rekomendacja	Rodzaj					Interesariusze ¹¹ (główny = ✓ wspomagający = +)				
	twarda	miękką	regulacyjna	finansowa	organizacyjna	publiczni	finansowi	biznesowi	inni	K, Ś, D, D+
Filar I. Fundamenty										
1. Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej i transformacji zrównoważonego rozwoju	✓	✓	✓			✓	+			K do D+
2. Budowa kompetencji rynku poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy	✓	✓	✓		✓	✓	+	+	+	K do D+
3. Powołanie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów	✓	✓	✓	✓	✓	✓	+	+	+	K do D+
Filar II. Transformacja rynku finansowego										
4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych	✓	✓	✓	✓	✓	+	✓	+		K do Ś
5. Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych		✓		✓	✓	✓				K do Ś
6. Popularyzacja uwzględniania ryzyka ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych	✓		✓		✓	✓	✓	✓		K do D+
Filar III. Finansowanie transformacji										
7. Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku	✓	✓	✓	✓	✓	✓			+	K do D+
8. Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych	✓	✓		✓	✓	✓	+			K do D
9. Wsparcie rozwoju rynku publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych	✓	✓	✓	✓	✓	✓	+			Ś do D
10. Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP		✓	✓	✓	✓	✓	+	+		Ś
11. Wsparcie rozwoju ekosystemu czystych technologii		✓		✓	✓	✓	+	+	+	K do Ś
Filar IV. Polska regionalnym centrum zrównoważonych finansów										
12. Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie	✓	✓	✓	✓	✓	+	+	+	+	D+
13. Umiejdzynarodowienie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów		✓			✓				✓	D+

¹¹ Publiczni = administracja rządowa i organy nadzoru and rynkiem; Finansowi = instytucje finansowe, GPW; Biznesowi = przedsiębiorstwa, SSP, organizacje biznesowe; Inni = n.p. SFI.

FILAR I. FUNDAMENTY

2.1 Rekomendacja 1. Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej i transformacji zrównoważonego rozwoju

Rekomendacja #1 Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej

Opis

Filar	Fundamenty
Powiązania z innymi rekomendacjami	Fundament dla wszystkich innych rekomendacji
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">• Brak podstaw prawnych dla przyjęcia w polskim prawie celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku określonego w „Europejskim prawie o klimacie” oraz towarzyszących mu celów cząstkowych, co jest źródłem niepewności wśród inwestorów i podmiotów odpowiedzialnych za realizację projektów.• Brak zorientowania kluczowych sektorów polskiej gospodarki na zrównoważoną transformację ogranicza dopływ inwestycji do tych sektorów.
Cel i uzasadnienie	<p>Proces dochodzenia przez Polskę do neutralności klimatycznej i osiągnięcie Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ wymaga przemian we wszystkich sektorach gospodarki. Z uwagi na skalę wyzwania i jego implikacje, niezwykle istotne kwestią jest zapewnienie uczestnikom rynku pewności prawa – i wytyczenie jasnego kierunku zmian – poprzez zapisanie celów klimatycznych i środowiskowych w obowiązujących przepisach. Mechanizm ten jest uznawany za warunek konieczny rozwoju rynków zrównoważonego finansowania¹². Cele klimatyczne UE muszą niezwłocznie zostać transponowane do polskich dokumentów strategicznych i aktów prawnych, tak by zapewnić uczestnikom rynku pewność prawa na poziomie krajowym:</p> <ul style="list-style-type: none">• należy przeanalizować i określić ścieżki transformacji polskiej gospodarki jako całości, co następnie powinno zostać zapisane w krajowej długoterminowej strategii osiągnięcia celów „Porozumienia paryskiego”, zgodnie z wymogami Rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu¹³ (UE 2018/1999). Jest to warunek niezbędny

¹² Zobacz: Torvanger, A., Maltais, A., Marginean, I. (2021) Green bonds in Sweden and Norway: What are the success factors?, Journal of Cleaner Production, Volume 324 and https://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/wp-content/uploads/2018/03/10-Years-of-the-UK-Climate-Change-Act_Fankhauser-et-al.pdf

¹³ Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the Governance of the Energy Union and Climate Action, amending Regulations (EC) No 663/2009 and (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council, Directives 94/22/EC, 98/70/EC, 2009/31/EC, 2009/73/EC, 2010/31/EU, 2012/27/EU and 2013/30/EU of the European Parliament and of the Council, Council Directives 2009/119/EC and (EU) 2015/652 and repealing Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and of the Council (OJ L 328, 21.12.2018, p. 1, as amended).

Rekomendacja #1 Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej

do opracowania ścieżek transformacji na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki i indywidualnych podmiotów (zob. Rekomendacja #10);

- konieczne jest także wyeliminowanie barier regulacyjnym i tzw. wąskich gardeł, tak aby zapewnić rozwój niskoemisyjnych źródeł energii i zrównoważonych rozwiązań na dużą skalę. Jest to niezbędne do stworzenia spójnych podstaw prawnych, które staną się fundamentem osiągnięcia przez polską gospodarkę zerowej emisji netto.

Mimo że wytyczenie ścieżki osiągnięcia neutralności klimatycznej znajduje się w zakresie kompetencji Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ), MF ma w tym zakresie istotną rolę do odegrania. Resort finansów powinien nie tylko aktywnie uczestniczyć w wypracowaniu i realizacji strategii klimatycznych, ale także systematycznie włączać te cele i związane z nimi potrzeby finansowe do aktualizowanych dokumentów („Polityka energetyczna Polski do 2040 roku”, „Krajowy plan na rzecz energii i klimatu”, „Strategia długoterminowa”, „Strategiczny plan adaptacji”, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2035 roku”. (ŚSRK), etc.) lub nowo opracowywanych dokumentów i planów działania (np. nowy dokument rozwoju przemysłu, plan odbudowy zasobów przyrodniczych, krajowy plan renowacji budynków, etc.).

Ponadto MF winno wykorzystać „Mapę drogową” do współpracy z odpowiednimi ministerstwami oraz podmiotami publicznymi i prywatnymi w celu identyfikacji przepisów, które stoją w bezpośrednim konflikcie z długookresowym celem jakim jest stworzenie gospodarki neutralnej klimatycznie, odpornej i sprawiedliwej społecznie w Polsce. Jest to kwestia kluczowa z punktu widzenia budowania pewności prawa wśród przedsiębiorców zarówno na polskim, jak i międzynarodowym rynku.

Wreszcie, w ramach swoich kompetencji, MF może rozważyć uwzględnienie celów zrównoważonego rozwoju na wszystkich etapach cyklu budżetowego i jest to potencjalnie najważniejszy środek oddziaływania MF, zakładając gotowość resortu do odgrywania wiodącej roli w zakresie działań na rzecz klimatu. Kwestie te zostały omówione bardziej szczegółowo w kontekście Rekomendacji #7.

Celem Rekomendacji #1 jest zatem wzmocnienie podstaw prawnych neutralności klimatycznej i zrównoważonej transformacji w Polsce i wsparcie zapoczątkowanych już wysiłków na rzecz przyjęcia bardziej spójnych i skoordynowanych działań politycznych.

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Rekomendacja #1 Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej

Wskaźniki KPI
służące do oceny
interwencji

- Strategie krajowe zaktualizowane z uwzględnieniem potrzeb związanych z finansowaniem zrównoważonej transformacji
- Ścieżki transformacji uzgodnione dla poszczególnych sektorów
- Wyeliminowane bariery regulacyjne

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
1.1 Transpozycja celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku do polskiego prawa zgodnie z „Europejskim prawem o klimacie”	twarde regulacyjne	MKiŚ	K
1.2 Określenie ścieżki transformacji dla polskiej gospodarki i szczegółowe jej zapisanie w strategii długoterminowej osiągnięcia celów „Porozumienia paryskiego” zgodnie z wymogami Rozporządzenia UE/2018/1999 z uwzględnieniem jej aspektów finansowych: – opracowanie na tej podstawie ścieżek redukcji emisyjności dla poszczególnych sektorów kluczowych (energia, transport, przemysł, rolnictwo) i stosowne dostosowanie do nich KPEiK w 2024 roku.	miękkie regulacyjne	KPRM MKiŚ MF MEN MNiSW MRiT	Ś
1.3 Systematyczne uwzględnianie celów klimatycznych i środowiskowych oraz związanych z tym potrzeb finansowych w procesie aktualizacji krajowych dokumentów („Polityka energetyczna Polski do 2040 roku”, KPEiK, „Strategia długoterminowa”, „Strategiczny plan adaptacji”, „Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2035 roku”. (ŚSRK), etc.) lub nowo opracowywanych dokumentów (np. nowa strategia rozwoju przemysłu, plan odbudowy zasobów przyrodniczych, krajowy plan renowacji budynków, etc.) we współpracy z istotnymi interesariuszami.	twarde regulacyjne	MF MKiŚ MRiT	D

Rekomendacja #1 Budowa ambitnych i spójnych podstaw prawnych na rzecz osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej

1.4 Usunięcie barier regulacyjnych stojących w bezpośrednim konflikcie z długookresowym celem jakim jest stworzenie gospodarki neutralnej klimatycznie, zaczynając od sektorów o wysokiej emisyjności, które wymagają **najpilniejszej interwencji (energia, budownictwo, transport, przemysł, rolnictwo)**. Przekładowe kwestie zidentyfikowane na forum Platformy:

- potrzeba poprawy obowiązujących przepisów w celu pobudzenia i ułatwienia inwestycji niskoemisyjnych w sektorze energetycznym, w tym przyspieszonego rozwoju OZE, infrastruktury do magazynowania energii i dodatkowych możliwości łączności;
- aktualizacja obowiązujących przepisów z uwzględnieniem czystych technologii, w tym energii wodorowej, wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla (CCS), alternatywne źródła ciepła, technologie magazynowania energii;
- przegląd i nowelizacja przepisów dot. CCS, tak by umożliwić funkcjonowanie odpowiednich miejsc składowania;
- usprawnienie, na ile to możliwe, procesu uzyskiwania pozwoleń na budowę instalacji OZE (szczególnie pod względem wymogów czasowych), jednak bez uszczerbku dla aspektów środowiskowych i społecznych;
- określenie i analiza istniejących i ewentualnych przyszłych barier regulacyjnych w zakresie finansowania elektrowni jądrowych ze środków publicznych lub przez inwestorów prywatnych.

twarde
regulacyjne

MKIŚ
MF
MAP
MKIŚ
MRIT
**Rada
Ministrów**

D+

2.2 Rekomendacja 2. Budowa kompetencji rynku poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy

Rekomendacja #2 Budowa zdolności kompetencyjnej poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy	
Opis	
Filar	Fundamenty
Powiązania z innymi rekomendacjami	Fundament dla wszystkich innych rekomendacji
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczona wiedza i doświadczenie w zakresie zrównoważonego finansowania i zrównoważonego rozwoju na polskim rynku finansowym i w całej gospodarce przekładająca się na znaczące ryzyko wystąpienia tzw. greenwashingu w zakresie kompetencji (competence greenwashing)¹⁴. Niespójna oferta edukacyjna i szkoleniowa w zakresie zrównoważonego finansowania i zrównoważonej gospodarki ogółem. Rozproszenie i brak koordynacji aktualnej oferty edukacyjnej i szkoleniowej oraz brak jednego (publicznego) punktu informacyjnego w zakresie zrównoważonego finansowania. System certyfikacji kompetencji w obszarze ESG obejmuje obecnie wybrane zawody i usługi. Wysokie koszty związane z istniejącą ofertą szkoleniową ograniczające dostęp, szczególnie dla MŚP. Stosunkowo mała liczba dostawczy usług ESG, co przekłada się na wysoki koszt takich usług, szczególnie dla MŚP.
Cel i uzasadnienie	Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie kwestii ESG oraz pojawienie się wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie zrównoważonej gospodarki wynikających z przepisów UE, można spodziewać się drastycznego wzrostu zapotrzebowania na usługi związane z ESG i zrównoważonym finansowaniem w kolejnych latach w Polsce. Aby zapotrzebowanie to mogło zostać zaspokojone przez profesjonalistów dysponujących właściwymi umiejętnościami i kompetencjami, należy zbudować potencjał ludzki poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy. Właściwe zrozumienie koncepcji, celów, treści i danych stanowiących podstawę dla zrównoważonej transformacji

¹⁴ Idea "greenwashingu w zakresie kompetencji/greenwashingu kompetencyjnego" (competence greenwashing) odnosi się do "praktyk celowego lub wynikającego z zaniedbania wprowadzania w błąd w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji lub wiedzy specjalistycznej związanej ze zrównoważonym rozwojem lub działaniami związanymi z ESG". Schumacher, K., 2020. 'Competence greenwashing' could be the next risk for the ESG industry : <https://www.responsible-investor.com/competence-greenwashing-could-be-the-next-risk-for-the-esg-industry/>

wśród polskiej finansistów, ludzi biznesu i urzędników państwowych jest warunkiem podejmowania przez te podmioty odpowiednich decyzji inwestycyjnych i zmniejszenia ryzyka związanego z tzw. greenwashingiem w zakresie kompetencji.

Ze względu na fakt, że zaawansowane kompetencje w zakresie ESG nie są rozpowszechnione w Polsce, należy położyć znaczący nacisk na edukację w obszarze zrównoważonego finansowania, co pozwoli zniwelować istniejącą lukę i przyczyni się do pojawienia się w Polsce wysokiej jakości usług ESG. Należy także podjąć wysiłki w celu podniesienia ogólnej świadomości na temat zrównoważonego finansowania i problematyki zrównoważonej gospodarki wśród potencjalnych odbiorców usług ESG (w szczególności MŚP), wpierając ich w procesie przemian.

Niestety z dotychczasowych doświadczeń wynika, że polskie programy edukacyjne w obszarze ESG, oferowane zarówno przez instytucje akademickie, jak i dostawców szkoleń zawodowych są, co do większości, generyczne i ograniczają się do wprowadzenia najbardziej podstawowych koncepcji. Polskie instytucje szkolnictwa wyższego i podmioty organizujące szkolenia zawodowe cierpią na brak zasobów w zakresie zrównoważonego finansowania. Programy oferowanych studiów i kursów są niespójne. Brak także nadzoru nad ich jakością.

Kompetencje w zakresie zrównoważonego finansowania powinny także być oficjalnie weryfikowane, szczególnie w odniesieniu do zawodów o największym znaczeniu dla rynku finansowego i jego wymiaru ESG. Akty delegowane (drugiego stopnia) do Dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych nakładają np. na doradców finansowych obowiązek zapytania inwestorów indywidualnych o ich preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju, a następnie uwzględnić je przy tworzeniu oferty produktów finansowych. Właściwe wywiązanie się z tego zobowiązania wymaga posiadania określonego poziomu wiedzy na temat kwestii zrównoważonego rozwoju, dlatego też kluczowe jest odpowiednie szkolenie doradców finansowych.

Istotne jest także docieranie do potencjalnych pracowników z informacją o możliwościach zatrudnienia na stanowiska związane ze zrównoważonym finansowaniem. Jak podkreślali interesariusze, obecnie absolwenci nauk o środowisku i kierunków pokrewnych nie są świadomi możliwości rozwoju kariery w działach odpowiedzialnych za ESG np. w sektorze bankowym. W celu dalszego upowszechnienia wiedzy z zakresu zrównoważonego finansowania należy także włączyć te zagadnienia do programów wszystkich powiązanych kierunków studiów (poza naukami o środowisku, także biologii, zarządzaniu, ekonomii, prawie etc.). Wymaga to zatrudnienia dodatkowych, odpowiednio przygotowanych kadr akademickich lub wykładowców gościnnych.

Rekomendacja #2 Budowa zdolności kompetencyjnej poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy

Pożądane jest także podniesienie ogólnej świadomości w zakresie ESG w sektorze przedsiębiorstw (szczególnie MŚP). Pracownicy niższego szczebla przedsiębiorstw niefinansowych mogą również skorzystać na szkoleniach w zakresie ESG, jednak istnieje potrzeba wdrożenia bardziej strategicznego podejścia dostosowanego do specyfiki poszczególnych sektorów. W tym celu można wykorzystać istniejące mechanizmy, jak np. Sektorowe Rady ds. Kompetencji funkcjonujące w ramach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Wypracowanie i ogłoszenie standardów edukacyjnych wraz z listą podmiotów, które zobowiązały się do nich zastosować.
- Wprowadzenie obowiązkowego przedmiotu obejmującego zagadnienia zrównoważonego finansowania/zrównoważonego rozwoju/czystych technologii w programach studiów I stopnia.
- X% wszystkich pytań na egzaminach państwowych dla kandydatów do zawodów finansowych będzie dotyczyć zrównoważonego finansowania.

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>2.1. Publikacja dobrowolnych standardów edukacyjnych dla przedmiotów akademickich i szkoleń zawodowych w obszarze zrównoważonego finansowania oraz monitorowanie ich realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypracowanie formalnych wymogów, które muszą spełniać przedmioty akademickie i szkolenia (w zakresie nauczanych treści, wykładów, etc.) w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i wartości praktycznej w oparciu o prace grupy roboczej ds. edukacji, szkoleń i badań Platformy Zrównoważonego Finansowania oraz standardów opracowywanych na poziomie międzynarodowym, np. Global Banking Education 	miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności	MF Polski Instytut Zrównoważonych Finansów	K

Rekomendacja #2 Budowa zdolności kompetencyjnej poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy

Standard¹⁵ czy inicjatywa Swiss Sustainable Finance¹⁶;
 – opublikowanie listy podmiotów deklarujących zgodność z dobrowolnym standardem np. na stronie np. Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów.

2.2. Promowanie edukacji w zakresie zrównoważonego finansowania i zrównoważonego rozwoju w szkolnictwie wyższym:

- sfinansowanie stworzenia polskiego podręcznika akademickiego na temat zrównoważonego finansowania lub przekładu wiodących podręczników zagranicznych;
- wprowadzenie tematyki zrównoważonego finansowania i zrównoważonego rozwoju jako obowiązkowych przedmiotów nauczanych w ramach studiów I i II stopnia na takich kierunkach, jak ochrona środowiska, nauki społeczne, finanse, prawo, biznes, ekonomia i zarządzanie;
- włączenie zagadnień zrównoważonego rozwoju i czystych technologii do programu kierunków technicznych;
- nawiązanie współpracy między uczelniami a uczestnikami rynku finansowego w celu promowania perspektyw rozwoju zawodowego, np. poprzez programy stażowe.

twarde

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

MF
NCN
NCBiR
Uczelnie wyższe

D

2.3. Ustanowienie obowiązkowych kwalifikacji w zakresie zrównoważonych finansów dla certyfikowanych specjalistów rynku finansowego¹⁷ i urzędników państwowych zarządzających publicznymi programami inwestycyjnymi:

- uwzględnienie wiedzy z zakresu zrównoważonych finansów jako „niezbędnego wymogu” w naborach na stanowiska urzędników państwowych zarządzających publicznymi programami inwestycyjnymi.

twarde

regulacyjne organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

KNF
MF
Rada Ministrów

Ś

¹⁵ Global Banking Education Standards Board, 2020. Sustainable Finance for Professional Bankers. Available at: <https://static1.squarespace.com/static/5a1c11b429f187706a88924d/t/5f11bc09c093bb5f125ee085/1594997770407/GBESTB+Sustainable+Finance+Education+Standard.pdf>

¹⁶ Swiss Sustainable Finance, undated. Available at: <https://www.sustainablefinance.ch/en>

¹⁷ Przykładowo, francuski organ nadzoru rynku finansowego AMF zdecydował w lutym 2021 r. o utworzeniu specjalnego modułu w celu weryfikacji kompetencji związanych ze zrównoważonym rozwojem specjalistów finansowych oraz o nadaniu większej wagi kwestiom zrównoważonego rozwoju w ogólnej certyfikacji AMF dla specjalistów finansowych, poprzez niemal czterokrotne zwiększenie liczby pytań dotyczących zrównoważonego rozwoju w egzaminie ogólnym (z 4 do 15). Źródło: ShareAction. 2021 Wspólna informacja na temat zrównoważonej polityki UE w zakresie inwestycji detalicznych. Dostępne pod adresem: <https://shareaction.org/policies/joint-briefing-on-a-sustainable-eu-retail-investment-policy>

Rekomendacja #2 Budowa zdolności kompetencyjnej poprzez wysokiej jakości edukację, szkolenia zawodowe i transfer wiedzy

<p>2.4. Budowanie wewnętrznych umiejętności i zdolności w zakresie zrównoważonego finansowania w odpowiednich organach administracji publicznej oraz wśród organów regulacyjnych i nadzorczych poprzez specjalne szkolenia i rekrutację.</p>	<p>miękkie</p>	<p>Właściwe ministerstwa KNF NBP BFG</p>	
<p>2.5. Nawiązanie współpracy ze stowarzyszeniami branżowymi w celu budowania zdolności sektora finansowego oraz MŚP w obszarze zrównoważonego finansowania i sprawozdawczości ESG. Uruchomienie dla tych podmiotów doradztwa w zakresie zrównoważonego rozwoju zgodnie z celami unijnej strategii dla MŚP¹⁸ i strategii zrównoważonego finansowania¹⁹. W pierwszym kroku należy nawiązać kontakt z i ośrodkami sieci Enterprise Europe Network, które już obecnie świadczą usługi doradcze w obszarze zrównoważonego rozwoju dla MŚP. Edukacja inwestorów, w tym inwestorów instytucjonalnych, w zakresie zrównoważonego finansowania i zrównoważonych innowacji.</p>	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Stowarzyszenia branżowe Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>Ś</p>
<p>2.6. Wsparcie transferu wiedzy do uczestników rynku i przedsiębiorców, w tym szczególnie MŚP:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów do gromadzenia i udostępniania podstawowej wiedzy na temat zrównoważonego finansowania, ESG i zrównoważonego rozwoju (zob. rekomendacja #3); – ustanowienie Sektorowej Rady ds. Kompetencji²⁰ w obszarze zrównoważonego finansowania. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>PARP Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>Ś</p>

¹⁸ European Commission, undated. SME Strategy. Available at: https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-strategy_en

¹⁹ W ramach działania 2(a) nowej strategii zrównoważonego finansowania UE Komisja zobowiązuje się do zaoferowania państwom członkowskim wsparcia technicznego w celu zapewnienia MŚP dostępu do usług doradczych w zakresie zrównoważonego rozwoju w całej UE oraz uzyskania dostępu do zrównoważonego finansowania przy niskim obciążeniu administracyjnym od 2023 r. za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego UE. Zobacz: https://ec.europa.eu/finance/docs/law/210704-communication-sustainable-finance-strategy-annex_en.pdf

²⁰ Sektorowe Rady ds. Kompetencji to ciała działające w ramach PARP, które gromadzą przedstawicieli poszczególnych sektorów w celu określenia, czego oczekują od przyszłych pracowników, aby wdrożyć ich oczekiwania w programach edukacyjnych i szkoleniowych (więcej szczegółów tutaj: <https://www.parp.gov.pl/component/site/site/sektorowe-rady-ds-kompetencji>).

Rekomendacja #3 Powołanie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów	
Opis	
Filar	Fundamenty
Powiązania z innymi rekomendacjami	<p>Fundament dla wszystkich innych rekomendacji</p> <p>Utworzenie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów jako centralnego ośrodka rozwijania kompetencji w szczególności sposób ułatwiłoby realizację rekomendacji #2; swoją działalnością instytut mógłby także wspierać rozwój rynku zielonych, zrównoważonych i związanych ze zrównoważonym rozwojem obligacji (ang. Green, Social, Sustainability and Sustainability-linked bonds, GSSS) zgodnie z rekomendacją #8; a także wypracowanie planów transformacji na poziomie poszczególnych przedsiębiorstw zgodnie z rekomendacją #10.</p>
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczona wiedza i doświadczenie w zakresie zrównoważonego finansowania i zrównoważonego rozwoju na polskim rynku finansowym i w całej gospodarce przekładająca się na znaczące ryzyko wystąpienia tzw. greenwashingu w zakresie kompetencji. Rozproszenie i brak koordynacji nowo powstających inicjatyw w zakresie zrównoważonego finansowania oraz brak jednego (publicznego) punktu informacyjnego w tym obszarze. Wysokie koszty oferowanych usług związanych ze zrównoważonym finansowaniem i ESG (szkolenia, doradztwo, niezależna opinia zewnętrzna, etc.), co ogranicza dostęp do rynku, szczególnie w przypadku MŚP. Bariera językowa ograniczająca dostęp do informacji na temat zrównoważonego finansowania. Brak otoczenia prawnego i regulacyjnego umożliwiającego powołanie i działalność instytutu ds. zrównoważonego finansowania. Brak zabezpieczonych środków niezbędnych do powołania i pokrycia kosztów działalności instytutu ds. zrównoważonego finansowania. Niepewność w zakresie stosowania i interpretacji regulacji dotyczących zrównoważonego finansowania.
Cel i uzasadnienie	<p>W toku konsultacji z interesariuszami zidentyfikowano potrzebę utworzenia jednostki, która koordynowałaby nowo powstające inicjatywy w zakresie zrównoważonego finansowania i wspierała wysiłki na rzecz wdrożenia Mapy drogowej. Grupy robocze Platformy Zrównoważonych Finansów wyróżniły wiele obszarów, gdzie istnieje potrzeba uruchomienia nowych inicjatyw (portale informacyjne, usługi doradcze, Data Hub), podkreślając potrzebę koordynacji tych działań w celu poprawy ich przejrzystości na rynku. Niezbędnym elementem jest tu generowanie klarownych i łatwo dostępnych danych, a także</p>

przyporządkowanie informacji do uzupełniających się ról i kompetencji. Z tego względu należy powołać Polski Instytut Zrównoważonych Finansów.

W założeniu instytut miałby działać jako centralny punkt informacyjny w zakresie zrównoważonego finansowania oraz forum dyskusji między zaangażowanymi podmiotami, tj. instytucjami finansowymi, przedsiębiorcami, instytucjami badawczymi i edukacyjnymi, dostawcami usług, społeczeństwem obywatelskim oraz krajowymi i lokalnymi podmiotami publicznymi.

Według uczestników rynku, Instytut powinien spełniać następujące zadania:

- **Wspieranie rozwoju i realizacji wysokiej jakości edukacji i szkoleń w zakresie zrównoważonego finansowania** (por. rekomendacja #2). Instytut mógłby np. 1) koordynować opracowanie polskiego podręcznika akademickiego poświęconego zrównoważonemu finansowaniu; 2) weryfikować realizację dobrowolnych standardów dla przedmiotów akademickich i szkoleń zawodowych; 3) prowadzić internetowe centrum informacyjne, gdzie uczestnicy rynku mogliby łatwo znaleźć wytyczne i informacje na temat zrównoważonego finansowania.
- **Inicjowanie i koordynowanie działalności badawczej i analitycznej** w celu wytwarzania niezbędnej wiedzy i kompetencji w obszarze oraz umożliwienia publikacji regularnych analiz i raportów na temat istniejących na rynku barier i możliwości, a także okresowych sprawozdań na temat stanu zrównoważonego rynku kapitałowego.
- **Inicjowanie i koordynowanie opracowania nowych praktycznych wytycznych** dla uczestników rynku, np. 1) wytycznych w sprawie emisji obligacji GSSS (zob. rekomendacja #8) oraz 2) wytycznych w sprawie wdrożenia Taksonomii UE i jej skutków dla polskich interesariuszy. W praktycznych wytycznych należy także zawrzeć dalsze wyjaśnienie implikacji nowego prawodawstwa unijnego w zakresie zrównoważonego finansowania, jak i dodatkowych przepisów i wytycznych krajowych, które muszą zostać ustalone przez organy państwowe.
- **Świadczenie usług doradczych ulepszających wdrożenie „Mapy drogowej”**, np. 1) wsparcie techniczne przy opracowywaniu planów transformacji przedsiębiorstw (zob. rekomendacja #10); 2) weryfikacja zgodności planów transformacji przedsiębiorstw z „Porozumieniem paryskim” (podobnie jak brytyjska Transition Plans Taskforce) (zob. rekomendacja #10) oraz 3) dostarczanie emitentom obligacji GSSS niezależnych opinii zewnętrznych (ang. Second Party Opinion, SPO) (zob. rekomendacja #8).
- **Baza logistyczna i referencyjna dla inicjatyw wynikających z „Mapy drogowej”**, w tym ESG Data Hub (zob. rekomendacja #4), druga faza Platformy Zrównoważonych Finansów, działająca jako zbiorczy punkt dostępu do wszystkich inicjatyw.

- **Punkt kontaktowy w zakresie stosowania Taksonomii UE**, do którego będą mogli się zwrócić interesariusze z pytaniami w zakresie interpretacji i stosowania wymogów Taksonomii UE.

Biorąc pod uwagę przedstawiony powyżej zakres zadań, powinno budować się synergię pomiędzy nowym Instytutem Zrównoważonych Finansów i polskim ESG Data. W efekcie obie inicjatywy wzajemnie zwiększyłyby swoją wiarygodność, a ponadto dzięki transferowi wiedzy z Instytutu, Hub mógłby regularnie dostosowywać swoje mechanizmy przetwarzania danych ESG do zmieniających się potrzeb rynku, zaś Instytut mógłby oprzeć swoje działanie na wiarygodnych danych ESG dzięki nieograniczonemu dostępowi do Hubu.

Biorąc pod uwagę powyższe, proponuje się następujący model:

- Polski Instytut Zrównoważonych Finansów powinien zostać zainicjowany przez MF i mieć jasną podstawę prawną i status, aby zapewnić jego długie funkcjonowanie i niezależność.
- Powinna to być inicjatywa publiczno-prywatna początkowo finansowana ze środków publicznych (unijnych lub krajowych), ale docelowo finansowana przez rynek (jako dostawca usług, nie w mechanizmie sponsoringu, tak by zagwarantować jej niezależność).
- Instytut powinien działać jak inicjatywa parasolowa, tj. skupiać wszystkie zainteresowane strony, aby stworzyć przestrzeń do dyskusji w warunkach poprzedzających rywalizację rynkową i funkcjonować jako forum gromadzące decydentów, organy regulacyjne i uczestników rynku.
- Niezależność Instytutu powinna wynikać z jasno zdefiniowanej struktury zarządzania i etycznego rozdziału etycznym pomiędzy Instytutem a innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi. Struktura zarządzania powinna obejmować komitet doradczy, którego skład zapewniłby zrównoważoną reprezentację sektora prywatnego, stowarzyszeń konsumenckich i rynkowych, organizacji pozarządowych i środowiska akademickiego. Komitet Doradczy powinien opiniować mianowanie/odwołanie szefa Instytutu, a także zatwierdzanie strategii, planów i innych dokumentów strategicznych.
- Instytut powinien funkcjonować w oparciu o podstawy naukowe i być wspierany przez grupę ekspertów/naukowców gwarantujących wysoką jakość jego działania.
- Wreszcie, Instytut powinien uzupełniać i opierać się o doświadczenie dotychczasowych inicjatyw, aby zmaksymalizować synergię i unikać dublowania działań. Inicjatywy te oraz szerokie grono interesariuszy powinni więc być konsultowani i włączeni w proces powoływania Instytutu.

Rekomendacja #3 Powołanie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Statut i strona internetowa Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów
- Uruchomienie platformy wiedzy

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>3.1. Ustanowienie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów i jego podstawy prawnej i wykorzystanie istniejących już w Polsce inicjatyw we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami (tj. podmiotami finansującymi, w tym krajowymi i międzynarodowymi instytucjami finansowania rozwoju, przedsiębiorstwami, decydentami politycznymi, organami nadzoru, społeczeństwem obywatelskim i środowiskiem akademickim):</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzgodnienie statutu Instytutu; – zbadanie możliwości finansowania Instytutu ze środków publicznych, w tym instrumentów UE; – rozpoznanie możliwości pozyskania środków finansowych z polskich i międzynarodowych instytucji rozwoju; – określenie, w jaki sposób polski Instytut powinien być finansowany w perspektywie długoterminowej w oparciu o modele istniejące w innych państwach członkowskich UE (opcje, które należy zbadać, obejmują: opłaty za członkostwo, przychody z oferowanych szkoleń i usług; finansowanie publiczne). Model finansowania powinien być zapisany i ogólnie opisany w statucie Instytutu i powinien gwarantować jego niezależność. 	<p>twarde</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p> <p>regulacyjne</p> <p>finansowe</p>	<p>MF</p> <p>PZF</p> <p>KNF</p>	<p>K – D+</p>
<p>3.2 Kontynuacja działalności Polskiej Platformy Zrównoważonych Finansów do czasu powołania polskiego Instytutu, który przejąłby zadania związane z monitorowaniem wdrażania Mapy drogowej.</p>	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p> <p>PZF</p>	<p>K</p>

3.3 Uruchomienie internetowego centrum wiedzy prowadzonego przez Polski Instytut Zrównoważonych Finansów:

- zapewnienie platformy, na której wszystkie powiązane wytyczne opracowane przez Polski Instytut Zrównoważonych Finansów i administrację publiczną, zarówno polską, jak i unijną (np. dotyczące stosowania Taksonomii EU), byłyby dostępne w języku polskim;
- ustanowienie mechanizmu umożliwiającego zainteresowanym stronom kontakt z Polskim Instytutem Zrównoważonych Finansów w sprawie konkretnych pytań dotyczących ram zrównoważonego finansowania (przede wszystkim stosowania Taksonomii UE) w celu skierowania ich do właściwych źródeł informacji (Instytut nie powinien być odpowiedzialny za interpretację konkretnych ram lub przepisów);
- opracowanie programów szkoleniowych i dostarczenie materiałów szkoleniowych w celu zaspokojenia popytu na rynku (w koordynacji z rekomendacją nr #2).

twarde
organizacyjne
i związane z
budowaniem
zdolności

**Polski Instytut
Zrównoważonych
Finansów**

Ś

FILAR II. TRANSFORMACJA RYNKU FINANSOWEGO

2.4 Rekomendacja 4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych

Rekomendacja 4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych	
Opis	
Filar	Transformacja rynku finansowego
Powiązania z innymi rekomendacjami	<p>Rekomendacja #2. Polscy przedsiębiorcy nie będą w stanie raportować przydatnych danych ESG o wysokiej jakości, jeżeli sprawozdania ESG nie będą podlegać całościowemu i wiarygodnemu audytowi, co z kolei nie będzie możliwe, jeżeli polscy audytorzy nie zostaną odpowiednio przeszkoleni w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i sprawozdawczości ESG. W zakresie sprawozdawczości i procesów ESG należy edukować także przedsiębiorców.</p> <p>Rekomendacja #12. Dobrze pomyślane inicjatywy w zakresie gromadzenia, raportowania i ujawniania danych ESG dostępne na polskim rynku mogłyby okazać się atrakcyjne dla potencjalnych użytkowników nie tylko z Polski, ale także całego regionu.</p>
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">• Nieprzygotowanie polskich przedsiębiorstw, szczególnie MŚP, do rozpoczęcia raportowania danych ESG i niewystarczające zasoby kompetencyjne polskich MŚP do właściwego wypełniania wymogów w zakresie sprawozdawczości ESG.• Trudności, szczególnie w przypadku MŚP, w gromadzeniu odpowiednich danych ESG, które podlegają raportowaniu, jak i tworzeniu wysokiej jakości sprawozdań ESG.• Brak spójnych i istotnych danych ESG odnoszących się do Polski, które uczestnicy rynku mogliby wykorzystywać w swojej działalności i procesie podejmowania decyzji.
Cel i uzasadnienie	<p>Wraz z wdrożeniem Dyrektywy 2022/2464 w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (dalej: „dyrektywa CSRD”), obowiązek prowadzenia sprawozdawczości ESG obejmie wiele więcej przedsiębiorców w Polsce w poprzednim stanie prawnym, tj. na podstawie Dyrektywy 2014/95 w sprawie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (dalej: „dyrektywa NFRD”). Szacuje się, że liczba przedsiębiorstw objętych obowiązkiem raportowania danych ESG wzrośnie z około 170²¹ do ponad 3.800²², w tym MŚP.</p>

²¹ CEPS oszacował liczbę polskich spółek objętych NFRD na 136 (źródło: <https://esg.instrat.pl/csrd-csdd/>, www.ceps.eu/wp-content/uploads/2021/04/EV0220277ENN.en_.pdf).

²² Szacunkowa lista firm podlegających CSRD i NFRD w Polsce (2022): <https://esg.instrat.pl/csrd-csdd/>

Rekomendacja 4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych

Ponadto, Komisja Europejska, we współpracy z Europejską Grupą Doradcą ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG), ustala znacznie bardziej szczegółowe i rygorystyczne wymagania w ramach dyrektywy CSRD w postaci Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (dalej: „ESRD”), co sprawi, że raportowanie ESG stanie się dla polskich przedsiębiorstw bardziej pogłębione, skomplikowane i trudniejsze do przygotowania. Jednym z głównych powodów tego stanu rzeczy jest konieczność uwzględniania kwestii tzw. „podwójnej istotności” (ang. double materiality), to znaczy rozstrzygnięcia, czy i w jakim stopniu dane ujawnienie jest istotne zarówno ze względu na wpływ przedsiębiorstwa na klimat i środowisko, jak i ze względu na wpływ zmian klimatycznych na przedsiębiorstwo. Wymaga to wiedzy z zakresu oceny ryzyka ESG, która jest szczególnie rzadka na polskim rynku.

Polskie przedsiębiorstwa aktualnie nie posiadają kompetencji i zdolności, by skutecznie odpowiedzieć na ten znaczący impuls regulacyjny i mogą znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji na rynkach kapitałowych w porównaniu z podmiotami w innych krajach/konkurentami. Z tego powodu polskie firmy potrzebują wytycznych, jak mają poruszać się w realiach nowych wytycznych. To pozwoli im również na łatwiejsze gromadzenie danych ESG i usprawni proces raportowania wymaganego na podstawie przepisów dyrektywy CSRD. Chociaż niniejsze wytyczne powinny koncentrować się na spółkach objętych CSRD, powinny one być również dostępne i użyteczne dla innych spółek, które prawdopodobnie otrzymają nowe żądanie sprawozdawcze od swoich klientów. Niniejsze wytyczne powinny być traktowane jako dodatkowe w stosunku do tych opracowanych przez EFRAG i dostosowane do polskiego kontekstu, na przykład pod względem odniesień do istniejących źródeł danych w Polsce. Jeśli EFRAG ich nie dostarczy, materiały powinny zostać przetłumaczone na język polski, aby ułatwić dostęp do nich polskim interesariuszom.

Wyniki polskich przedsiębiorstw w zakresie ESG powinny także być komunikowane innym uczestnikom rynku. Obecnie nie istnieje baza ujawnień ESG polskich przedsiębiorstw, co utrudnia powiązanie firm i inwestorów, którzy chcą promować zrównoważone inwestycje. Polska powinna zatem jak najszybciej utworzyć ESG Data Hub gromadzący dane ESG raportowane przez polskie przedsiębiorstwa. Z czasem ESG Data Hub może zostać wykorzystane do współpracy z European Single Access Point, który jest obecnie w fazie rozwoju²³.

²³ Rozporządzenie ESAP oraz związana z nim dyrektywa i rozporządzenie zmieniające niektóre rozporządzenia (łącznie „pakiet legislacyjny ESAP”) zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 20 grudnia 2023 r. Rozporządzenie przewiduje, że punkt dostępu będzie działał najpóźniej od 10 lipca 2027 roku. Od 10 stycznia 2030 r. dodatkowe informacje mogą być przekazywane na zasadzie dobrowolności. Źródło: AMF, 2024. Europejski pojedynczy punkt dostępu do informacji finansowych i niefinansowych o podmiotach europejskich (ESAP) wchodzi w fazę wdrażania. Dostępny pod adresem: <https://www.amf-france.org/en/news-publications/news/european-single-access-point-financial-and-non-financial-information-european-entities-esap-enters>

Rekomendacja 4. Wsparcie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Udostępnienie polskim przedsiębiorcom wytycznych w zakresie raportowania ESG zgodnych z dyrektywą CSRD
- Skuteczne uruchomienie polskiego ESG Data Hub

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>4.1 Uruchomienie polskiego ESG Data Hub (dalej: „Hub”) w celu ujawniania danych ESG raportowanych przez przedsiębiorstwa finansowe i niefinansowe we współpracy z istniejącymi inicjatywami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie powiązań między KRS a ESG Data Hubem aby uniknąć podwójnego raportowania; – pozyskiwanie danych ESG (na potrzeby Hubu) bezpośrednio ze sprawozdań wymaganych przez dyrektywę CSRD lub dobrowolnych raportów, jeżeli wiarygodność danych będzie potwierdzona na piśmie (rozwiązanie dla MŚP nieobjętych wymaganiami dyrektywy CSRD); – uwzględnienie w Hubie danych ujawnianych na podstawie Taksonomii UE; – poszukiwanie możliwości zapewnienia wsparcia finansowego Hubu, tak by korzystanie z bazy było efektywne kosztowo dla potencjalnych użytkowników; deweloper/deweloperzy Hubu powinien/powinni wystąpić o wsparcie całościowe/częściowe do instytucji finansowania rozwoju (DFI) oraz programów publicznych (w tym mechanizmów unijnych); – skoordynowanie rozwoju Hubu z powstającymi inicjatywami, takimi jak ta prowadzona przez Biuro Informacji Kredytowej (BIK)²⁴ oraz z potencjalnie planowanymi przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), aby uniknąć nakładania się i zamieszania na rynku. 	<p>miękkie finansowe</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF GPW BIK MS</p>	<p>Ś</p>

²⁴ <https://media.bik.pl/informacje-prasowe/827583/platforma-esg-bik-dane-w-sluzbie-zrownowazonych-finansow>

Rekomendacja 4. Wspieranie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, ujawnień i dostępu do raportowanych danych

<p>4.2 Publikacja całościowego przewodnika na temat raportowania danych ESG dla polskich przedsiębiorstw:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie merytoryczne w zakresie budowy ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwie z myślą o sprawozdawczości ESG – upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie raportowania ESG poprzez publikację oceny wytycznych dotyczących raportowania ESG dostępnych na polskim rynku (opracowanej przez grupę roboczą ds. sprawozdawczości niefinansowej) – opracowanie wytycznych w zakresie raportowania w ramach Taksonomii UE, w szczególności w odniesieniu do interpretacji technicznych kryteriów kwalifikacji, zasady DNSH oraz minimalnych gwarancji 	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>GPW KIG PZF Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>K</p>
<p>4.3 Rozważenie wprowadzenia zachęt finansowych dla MŚP, by zmniejszyć ich obciążenia związane ze sprawozdawczością:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocena możliwości wprowadzenia ulgi podatkowej dla MŚP związanej z kosztami raportowania ESG. 	<p>miękkie</p> <p>regulacyjne finansowe</p>	<p>MF</p>	<p>K</p>
<p>4.4 Rozpatrzenie możliwości uruchomienia programu wzorowanego na modelu holenderskiej CSRD Community of Practice w celu budowania zdolności rynku.</p>	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF PZF Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>K</p>
<p>4.5 Dawanie dobrego przykładu – wprowadzenie sprawozdawczości niefinansowej w organach finansowych i spółkach Skarbu Państwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostarczając wysokiej jakości raporty CSRD, publiczne organy finansowe i przedsiębiorstwa państwowe będą propagować dobre praktyki i wyznaczać wysokie standardy dla rynku, co jest szczególnie ważne, biorąc pod uwagę, że polskie spółki Skarbu Państwa działają w sektorach, takich jak dostawy energii, które są niezbędne z punktu widzenia transformacji polskiej gospodarki. 	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności regulacyjne</p>	<p>MF MAP spółki Skarbu Państwa</p>	<p>Ś</p>

²⁵ In the Netherlands more than 120 businesses already took place in the CSRD Community of Practice organised by MVO (the Dutch CSR Network). The objective of the Community of Practice is to gather companies facing similar challenges with the implementation of the CSRD to help them explore solutions with the support of experts. The end goal is to build the capabilities and skills of market participants to improve the overall quality of the reporting on the Dutch market. Source: <https://www.mvonderland.nl/evenementen/community-of-practice-aan-de-slag-met-csrd-i>

2.5 Rekomendacja 5. Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych

Rekomendacja #5 Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych	
Opis	
Filar	Transformacja rynku finansowego
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #4 - #6
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">Ograniczony dostęp do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych.
Cel i uzasadnienie	<p>Jednym z powodów braku nastawienia polskiego rynku finansowego na zrównoważony rozwój jest niedostatek informacji o działalności i aktywach, które mogą zostać uznane za zrównoważone środowiskowo. W Polsce nie nastąpi rozwój rynku zrównoważonego finansowania bez ogromnych inwestycji w aktywa zrównoważone. Ich warunkiem koniecznym jest jednak pełne zrozumienie wśród interesariuszy, czym jest działalność zrównoważona środowiskowo.</p> <p>Wyczerpująca lista działalności gospodarczej i inwestycji zrównoważonych środowiskowo zawarta w Taksonomii UE jest tylko częściowym rozwiązaniem problemu. Dzieje się tak ponieważ na podstawie skomplikowanej metodologii zastosowanej w Taksonomii UE nie jest możliwe łatwe zakwalifikowanie danej działalności lub inwestycji jako zgodnej z Taksonomią. Polscy interesariusze narzekają, na przykład, na brak jasności względem obliczania śladu węglowego na różnych poziomach (produktu, zakładu, łańcucha wartości, etc.) i sposobu skutecznego udowodnienia zgodności z minimalnymi gwarancjami (prawa człowieka i prawa pracownicze)²⁶. Pojawia się w związku z tym zagrożenie, że chcąc uniknąć posądzenia o praktyki greenwashingu i związanych z tym ryzyk prawnych i wizerunkowych, instytucje finansowe mogą powstrzymać się od inwestowania w działalność zrównoważoną środowiskowo lub nie określać swoich inwestycji jako zrównoważone (zjawisko odwrotne do greenwashingu – tzw. „green bleaching”).</p>

²⁵ In the Netherlands more than 120 businesses already took place in the CSRD Community of Practice organised by MVO (the Dutch CSR Network). The objective of the Community of Practice is to gather companies facing similar challenges with the implementation of the CSRD to help them explore solutions with the support of experts. The end goal is to build the capabilities and skills of market participants to improve the overall quality of the reporting on the Dutch market. Source: <https://www.mvonderland.nl/evenementen/community-of-practice-aan-de-slag-met-csrd-i>

Rekomendacja #5 Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych

Brak danych dotyczących czynników i ryzyka ESG może także utrudnić uczestnikom rynku oszacowanie tego ostatniego, jak również ocenę wartości kapitału naturalnego. To z kolei może przełożyć się na podwyższone stopy oprocentowania zrównoważonych pożyczek, co stoi w sprzeczności do oczekiwań rynku związanych z zwiększeniem jawności i przejrzystością danych ESG. Sprawozdawczość ESG, w tym raporty taksonomiczne, nie będzie przebiegać prawidłowo bez jasnych wytycznych i informacji na temat sposobu obliczania wskaźników niezbędnych do kalkulacji: 1) progów wskazanych w Taksonomii, 2) emisji 3. zakresu lub 3) fizycznego ryzyka związanego ze zmianami klimatu.

Wpływ narealizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Dostępność wytycznych na temat oceny fizycznego ryzyka związanego ze zmianami klimatu
- Uruchomienie bazy danych dotyczących śladu węglowego

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>5.1 Zmapowanie istniejących danych na temat ryzyk finansowych związanych z klimatem i środowiskiem, ocena ich jakości, kompletności i wiarygodności oraz identyfikacja kluczowych braków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja i zakończenie pracy nad mapami klimatycznymi dla czterech scenariuszy zmian klimatu ze wskazaniem ekspozycji wszystkich polskich powiatów; – rozszerzenie zakresu prac nad mapami klimatycznymi o zagrożenia związane ze środowiskiem naturalnym. 	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p> <p>MKIŚ</p>	D
<p>5.2 Uruchomienie szeroko zakrojonego badania w celu identyfikacji i oceny ilościowej ryzyk finansowych związanych ze zjawiskami klimatycznymi i środowiskiem naturalnym w Polsce:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie tego badania w oparciu o wytyczne opublikowane przez Sieć na rzecz Ekologicznego Systemu 	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	K

Rekomendacja #5 Wsparcie przy gromadzeniu i dostępie do danych na temat ryzyka ESG i danych środowiskowych

Finansowego (NGFS)²⁷;

- publikacja wytycznych tłumaczących, które czynniki powinny zostać włączone do oceny fizycznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi zgodnie z definicją zawartą w Taksonomii UE.

5.3 Uruchomienie bazy danych związanych z klimatem i środowiskiem dostępnej dla wszystkich interesariuszy:

- opracowanie mapy prezentującej fizyczne ryzyka związane ze zmianami klimatycznymi zgodnie z definicją zawartą w Taksonomii UE w podziale na poszczególne regiony i ryzykami związanymi ze zmianami klimatycznymi.

miękkie

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

MKiŚ

Polski Instytut Zrównoważonych Finansów

Ś

5.4 Stworzenie bazy danych o śladzie węglowym zawierającą średnie wskaźniki emisji CO2 dla Polski:

- umieszczenie w bazie wskaźników emisji CO2 dla podstawowych materiałów, produktów i usług z rozbiem na poszczególne zakresy (1, 2, 3) emisji gazów cieplarnianych, jak również długość cyklu życia różnych produktów wg środowiskowej oceny cyklu życia (ang. life cycle assessment, LCA);
- udostępnienie w bazie Deklaracji Środowiskowych Produktu (ang. Environmental Performance Declarations, (EPD)²⁸;
- zachęcanie przedsiębiorstw do składania deklaracji EPD przy pomocy ulgi podatkowej powiązanej z kosztami sporządzenia takiej deklaracji lub możliwość zgłoszenia takich kosztów jako wydatków kwalifikowalnych przy ubieganiu się o fundusze UE.

miękkie

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

Polski Instytut Zrównoważonych Finansów

MRIT

MKiŚ

MF

Ś

5.5 Wsparcie badań i innowacji związanych z danymi o ryzykach finansowych związanych z klimatem lub środowiskiem naturalnym:

- kontynuacja projektu KLIMADA oraz rozwój podobnych inicjatyw skupionych na jakościowych aspektach finansowych zmian klimatu oraz ryzykach finansowych związanych ze środowiskiem naturalnym;
- zapewnienie finansowania ww. inicjatyw, w tym współfinansowania ze środków UE.

miękkie

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

finansowe

MKiŚ

Ś

²⁷ Zob. między innymi: NGFS, 2023. Nature-related Financial Risks: a Conceptual Framework to guide Action by Central Banks and Supervisors. Dostępne pod adresem: https://www.ngfs.net/sites/default/files/medias/documents/ngfs_conceptual-framework-on-nature-related-risks.pdf

²⁸ Cf. the German database: https://www.oekobaudat.de/no_cache/en/database/search.html

2.6 Rekomendacja 6. Popularyzacja uwzględniania ryzyka ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych

Rekomendacja #6 Popularyzacja uwzględniania ryzyka ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych	
Opis	
Filar	Transformacja rynku finansowego
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacja #5
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> Niski popyt na zrównoważone pożyczki Niska podaż zrównoważonych projektów
Cel i uzasadnienie	<p>Jednym z powodów braku popularności zielonych instrumentów finansowych, w tym instrumentów dłużnych, na polskim rynku jest fakt, że ich oprocentowanie jest nieatrakcyjne dla podmiotów zainteresowanych realizacją zielonych projektów. Dzieje się tak dlatego, że metodologia kalkulowania oprocentowania stosowana m.in. przez instytucje pożyczkowe nie uwzględnia całościowo ryzyka ESG. Gdyby ryzyko to było faktycznie brane pod uwagę w procesie przyznawania pożyczek, oprocentowanie oferowane na sfinansowanie zielonych projektów mogłoby być niższe, ze względu na ich większą odporność na ryzyko klimatyczne i transformacyjne w porównaniu do podobnych inwestycji opierających się na paliwach kopalnych. Należy zatem podjąć działania w celu promocji odpowiedniego uwzględnienia ryzyka ESG przez instytucje pożyczkowe i inne instytucje finansowe.</p>
Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)	
Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji	<ul style="list-style-type: none"> Oficjalne rekomendacje KNF Publikacja komunikatów na temat implementacji ram polityki i zarządzania ryzykiem ESG przez publiczne organy finansowe i spółki Skarbu Państwa (zawierające ogólny opis ww. ram²⁹).

²⁹ Przyjęto założenie, że pełne zarządzanie ryzykiem ESG i ramy polityki nie mogą być publikowane ze względu na poufność.

Rekomendacja #6 Popularyzacja uwzględniania ryzyka ESG w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>6.1 Wypracowanie i implementacja rekomendacji dla sektora bankowego w zakresie kalkulacji i uwzględniania ryzyka ESG przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu finansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie powiązanych standardów autorstwa Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB), Europejskiego Banku Centralnego (EBC) i innych standardów w procesie opracowywania rekomendacji. 	<p>miękkie regulacyjne</p>	<p>KNF</p>	<p>K-Ś</p>
<p>6.2 Dawanie dobrego przykładu – uwzględnianie ryzyka ESG przy podejmowaniu decyzji finansowych przez publiczne organy finansowe i spółki Skarbu Państwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypracowanie i upublicznienie ram polityki i zarządzania ryzykiem ESG w spółkach Skarbu Państwa; zachęcanie przedsiębiorstw państwowych do dostosowania się do uznanych międzynarodowych ram. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MAP spółki Skarbu Państwa</p>	<p>Ś</p>
<p>6.3 Wsparcie procesu opracowania właściwej metodologii testów warunków skrajnych dotyczący ryzyka klimatycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocena i wsparcie merytoryczne w zakresie istniejących modeli testów warunków skrajnych; wsparcie banków i instytucji finansowych przy opracowaniu lub wdrożeniu konkretnych modeli ryzyka klimatycznego w celu uwzględnienia scenariuszy testów warunków skrajnych związanych z ryzykiem klimatycznym i wygenerowania strat portfelowych (organizacja, gromadzenie danych, interpretacja wyników); przeprowadzenie ćwiczenia edukacyjnego dla banków i instytucji finansowych oraz organów nadzoru. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>KNF MKiŚ NBP</p>	<p>D</p>

FILAR III. FINANSOWANIE TRANSFORMACJI

2.7 Rekomendacja 7. Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

Rekomendacja #7 Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

Opis	
Filar	Finansowanie transformacji
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #8 - #9 - #10 - #11
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">• Brak ogólnych wskazań, instrumentów finansowych i mechanizmów kontroli, które pozwoliłyby dostosować finanse publiczne do celów zrównoważonego rozwoju w Polsce i wesprzeć dekarbonizację gospodarki przy jednoczesnym wycofywaniu się z działalności wysokoemisyjnej.• Brak przejrzystych informacji na temat czynników związanych z emisjami i zrównoważonym rozwojem w odniesieniu do wydatków publicznych (budżet państwa, zamówienia publiczne).• Ryzyko zmienności kursów walutowych i poziomu cen w trakcie realizacji inwestycji długoterminowych (np. elektrownie jądrowe).
Cel i uzasadnienie	<p>Centralna rola MF w procesie tworzenia budżetu oraz zarządzaniu programami inwestycji publicznych jest potencjalnie najlepszym punktem wyjścia do pobudzenia działań na rzecz klimatu. Korzystając ze swojej pozycji, MF może nie tylko przeznaczać istotne sumy ze środków publicznych na wydatki zbieżne z zrównoważonymi celami, ale także wysłać ważne sygnały uczestnikom rynku. Interesariusze podkreślali, że brak przejrzystości jeżeli chodzi o rolę finansów publicznych w procesie dążenia do zerowej emisji netto i zrównoważonej transformacji jest barierą dla rozwoju rynku.</p> <p>Uczestnicząc w procesie tworzenia budżetu, MF powinno dążyć do zwiększenia wolumenu lub przekierowania środków publicznych na rzecz działań i inwestycji, które sprzyjają łagodzeniu i adaptacji do zmian klimatu z zachowaniem spójności z innymi celami rozwojowymi państwa, w tym ograniczania ubóstwa, poprawy wyników osiąganych przez poszczególne branże i zwiększania konkurencyjności polskiej gospodarki. Pierwszym krokiem jest tu wyposażenie przedstawicieli MF odpowiedzialnych za budżet w wiedzę na temat wpływu wydatków publicznych na klimat. Najważniejszą kwestią w tym kontekście jest jednak uwzględnienie krajowych ścieżek transformacji w kierunku zerowej emisji netto (zob. rekomendacja #1) we wszystkich aspektach cyklu budżetowego.</p>

Kluczowym narzędziem do osiągnięcia ww. celu jest tzw. **zielone budżetowanie** (ang. green budgeting³⁰), czyli wykorzystanie procesu budżetowego w celu poprawy dostosowania polityki fiskalnej do celów środowiskowych. Podejście to polega na wyraźnym oznaczaniu i śledzeniu wydatków publicznych pod kątem czynników zrównoważonego rozwoju oraz audycie istniejących transferów i programów publicznych pod kątem ich wkładu w zrównoważony rozwój³¹. Daje to MF możliwość lepszego zrozumienia wpływu budżetu państwa na ww. cele, uzyskać więcej informacji na potrzeby dalszych decyzji budżetowych i ich komunikowania w przejrzysty sposób. Przydatnym narzędziem w tym zakresie mogą być istniejące pomoce, jak TSI. Stworzenie zielonego budżetu może także pomóc w identyfikacji wydatków kwalifikowalnych emitenta zielonych obligacji państwowych (zob. rekomendacje #8 i 9).

W odniesieniu do **inwestycji publicznych**, MF może odgrywać kluczową rolę jeżeli chodzi o uwzględnianie kwestii klimatycznych na wszystkich etapach zarządzania inwestycjami finansowanymi ze środków publicznych. Jest to niezwykle ważne ze względu na fakt, że: 1) poza inwestycjami prywatnymi, potrzeba znaczących inwestycji publicznych, żeby zaspokoić istniejące potrzeby inwestycyjne, 2) istotne inwestycje publiczne będą także konieczne, by stworzyć i/lub zmodernizować infrastrukturę niezbędną do osiągnięcia zerowej emisji netto i uodpornienia polskiej gospodarki na zmiany klimatyczne i katastrofy naturalne, 3) inwestycje publiczne mogą być katalizatorem rozwoju w sektorach niskoemisyjnych i znacząco przyspieszyć ich rozkwit.

Powyższe założenia można osiągnąć poprzez:

- wspieranie rozwoju sektorowych planów infrastrukturalnych zbieżnych z celami dekarbonizacji i zrównoważonego rozwoju, takich jak Centralny Port Komunikacyjny, w celu ułatwienia identyfikacji nowych projektów i uniknięcia oceny inwestycji, które tylko nieznacznie przyczyniają się do redukcji emisji i zwiększają ryzyko powstania tzw. aktywów osieroconych (ang. stranded assets);
- uwzględnienie wpływu ryzyka fizycznego i transformacyjnego na inwestycje publiczne;
- oszacowanie i uwzględnianie kosztów społecznych emisji dwutlenku węgla w ocenie projektów ex-ante;
- włączanie kryteriów odporności do projektów zrównoważonego zarządzania infrastrukturą;

³⁰ Koalicja ministrów finansów na rzecz działań w dziedzinie klimatu (2022), Wzmocnienie roli ministrów finansów w prowadzeniu działań w dziedzinie klimatu, dokument konsultacyjny.

³¹ M. Zioło (2020), Zrównoważone Finanse, p. 118.

Rekomendacja #7 Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

- ocena wpływu zrównoważonej infrastruktury na różne wymiary zrównoważonego rozwoju (ekonomicznej, środowiskowej i społecznej)
- popularyzacja modelu ESCO;
- wprowadzenie do oferty banków komercyjnych kredytów na inwestycje ukierunkowane na podniesienie efektywności energetycznej budynków – beneficjentem takich kredytów powinni być zarówno właściciele nieruchomości, jak i podmioty gospodarcze realizujące przedsięwzięcia związane z termomodernizacją.

Wparcie ze strony MF jest również niezbędne jeżeli chodzi o realizację kluczowych, długoterminowych i strategicznych inwestycji energetycznych, m.in. jądrowych. W Polityka Energetyczna Polski 2040 przypisano energetyce jądrowej znaczącą rolę, jednak długoterminowe inwestycje wiążą się z wysokim ryzykiem zmienności kursów walutowych i cen (inflacja). Ponieważ projekty jądrowe mają być realizowane w głównej mierze przez spółki Skarbu Państwa, ryzyko można zmniejszyć przy pomocy działań publicznych, tj. opracowaniu jasnych i odpornych mechanizmów finansowych dla inwestycji w energetykę jądrową, co mogłoby być zachętą dla prywatnych (zagranicznych) inwestorów do zaangażowania się w takie przedsięwzięcia. MF ma także do odegrania kluczową rolę jeżeli chodzi o pełne wykorzystanie i możliwie najefektywniejszą absorpcję niezagospodarowanych funduszy i źródeł finansowania, szczególnie unijnych.

Przyjęcie środków towarzyszących³² pozwoli zwiększyć skuteczność działań finansowych państwa, zwróci uwagę na nieefektywność wydatkowania funduszy publicznych i zwiększy wiarygodność tego procesu.

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Zastosowanie tzw. zielonego budżetowania na poziomie krajowym przy stworzeniu budżetu na 2025 rok
- Opracowanie planu wygaszania sybsydiów dla działalności związanych z paliwami kopalnymi

³² Climate Bonds Initiative (2023), 101 polityk zrównoważonego finansowania dla 1,5°C.

Rekomendacja #7 Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>7.1 Szkolenie urzędników państwowych odpowiedzialnych za budżetowanie środków państwowych i programy inwestycji publicznych w MF i poza resortem finansów w celu wyposażenia ich w umiejętności i kompetencje niezbędne do zrozumienia wpływu decyzji budżetowych na cele klimatyczne i środowiskowe. Ustanowienie minimalnych wymagań w zakresie takiej wiedzy dla kluczowych stanowisk.</p>	<p>twarde organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Rada Ministrów Właściwe ministerstwa</p>	<p>D</p>
<p>7.2 Ocena potrzeb finansowych związanych z transformacją, wykorzystanie istniejących zasobów, tak by napędzić zrównoważoną transformację we wszystkich sektorach gospodarki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikacja i uwzględnienie potrzeb finansowych podczas aktualizacji kluczowych dokumentów strategicznych (PEP 2040, KPEiK, długoterminowa strategia emisyjna, q - zwiększenie poziomu absorpcji sub-krajowych źródeł finansowania: Fundusze Europejskie (w ramach WRF 2021-2027, środków z Funduszu Spójności i współfinansowanie krajowe), środki z KPO, Funduszu Modernizacyjnego oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; - przekierowanie wszystkich przychodów z aukcji EU ETS na finansowanie zrównoważonej transformacji³³, z wyjątkiem przychodów wykorzystywanych do rekompensaty pośrednich kosztów emisji dwutlenku węgla w sektorach lub podsektorach, które są narażone na rzeczywiste ryzyko ucieczki emisji i stałe monitorowanie sposobu ich wydatkowania. 	<p>miękkie finansowe</p>	<p>MF MKiŚ MFIPR MRiT</p>	<p>K</p>

³³ Jak wskazuje ClientEarth, „szczegółowa analiza danych przedstawionych w sprawozdaniach z wydatkowania środków z EU ETS do Komisji Europejskiej za lata 2013 - 2020 pokazuje, że [w Polsce] blisko trzy czwarte środków (2,97 mld euro) zostało wykorzystanych na finansowanie działań niezgodnych z celem dyrektywy EU ETS 2, tj. redukcją emisji CO₂”. Źródło: ClientEarth, 2022. Nowy raport: Kreatywna księgowość. Jak Polska marnuje środki z EU ETS. Dostępny pod adresem: <https://www.clientearth.pl/najnowsze-dzialania/artykuly/nowy-raport-kreatywna-ksiegowosc-jak-polska-marnuje-srodk-i-z-eu-ets/>

Rekomendacja #7 Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

7.3 Stosowanie tzw. zielonego budżetowania na poziomie krajowym, w tym budżetu rocznego i średnioterminowych ram wydatków:

- określenie ról i obowiązków wraz z harmonogramem działań i wymaganymi rezultatami oraz dobrze zaprojektowanymi ramami prawnymi;
- zaplanowanie i raportowanie na temat zielonych inwestycji w budżecie rocznym;
- wyciąganie wniosków z istniejących praktyk w zakresie ekologicznego budżetowania w celu opracowania wskaźników służących do identyfikacji i monitorowania udziału zielonego budżetu w budżecie rocznym w ramach stopniowego procesu;
- zapewnienie przejrzystości i odpowiedzialności poprzez informowanie o osiągniętych postępach;
- wykorzystanie wsparcia UE w celu promowania zielonego budżetowania w całej Europie;
- bazując na efektach zielonego budżetowania opracowanie wykazu inwestycji publicznych, które mogłyby zostać objęte (lub w wyjątkowych przypadkach refinansowane) emisją zielonego/zrównoważonego długu publicznego.(patrz również rekomendacja nr 9).

miękkie	KPRM	D+
organizacyjne i związane z budowaniem zdolności	MF Międzyresortowa grupa robocza	
twarde		
regulacyjne finansowe		

7.4 Promowanie środków towarzyszących w celu zwiększenia skuteczności zrównoważonych działań w zakresie polityki finansowej:

- stopniowe wycofanie dotacji do paliw kopalnych oraz praktyk szkodliwych dla ekosystemu i przekierowania dostępnych środków na działania przyczyniające się do zrównoważonej transformacji.

twarde	KPRM	D
regulacyjne finansowe		

7.5 Opracowanie mechanizmów finansowania

- kluczowych inwestycji długoterminowych w sektorze energetycznym przez podmioty prywatne:
- uzgodnienie preferowanych instrumentów i wymogów finansowych, które inwestorzy muszą spełniać, żeby móc uczestniczyć w finansowaniu długoterminowych inwestycji publicznych o strategicznym znaczeniu (w szczególności energetyka jądrowa oraz obszary powiązane) przy pomocy specjalnych warsztatów i publicznej dostępnej ankiety;

twarde	MF	Ś
regulacyjne	MAP	
organizacyjne i związane z budowaniem zdolności	Pełnomocnik rządu ds. strategicznej infrastruktury energetycznej	

Rekomendacja #7 Wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych jako dobrego przykładu i impulsu dla rozwoju rynku

- łagodzenie ryzyka walutowego i cenowego związanego z inwestycjami długoterminowymi realizowanymi przez spółki Skarbu Państwa za pomocą specjalnych przepisów dotyczących waloryzacji płatności dla wykonawcy w umowach typu EPC (ang. Engineering, Procurement and Construction – projektowanie, zaopatrzenie i budowa);
- opracowanie, przyjęcie i ogłoszenie mechanizmu finansowania kluczowych inwestycji publicznych w sektorze energetycznym, w tym struktury finansowej takich inwestycji.

Polskie
Elektrownie
Jądrowe (PEJ)

Izba
Zarządzających
Funduszami
i Aktywami
(IZFiA)

2.8 Rekomendacja 8. Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych

Rekomendacja #8 Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych	
Opis	
Filar	Finansowanie transformacji
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #2 - #7 - #9 - #10 - #11
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">Niepewność co do atrakcyjności finansowej zielonych, zrównoważonych i związanych ze zrównoważonym rozwojem obligacji (ang. Green, Social, Sustainability and Sustainability-linked bonds, GSSS) w porównaniu do innych instrumentów.Wysokie (w subiektywnej ocenie) koszty emisji w porównaniu do prostych obligacji waniliowych oznaczające mniejszą atrakcyjność dla emitentów.Niepewne i niestabilne otoczenie prawne i instytucjonalne ograniczające rozwój rynku zrównoważonych instrumentów dłużnych. Niepewność co do egzekwowania przepisów chroniących inwestorów przez greenwashingiem.Brak spójnych i przejrzystych planów transformacji, w tym odnoszących się do spółek Skarbu Państwa w kluczowych sektorach, co powoduje, że inwestorzy nie mają pewności, czy przychody zostaną wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.Brak odpowiednich umiejętności, kompetencji i przygotowania organizacyjnego potencjalnych emitentów (szczególnie w przypadku MŚP i samorządów lokalnych).Obawy przed potencjalnym greenwashingiem wśród emitentów i inwestorów.Brak spójnych i przejrzystych informacji oraz działań edukacyjnych i promocyjnych ograniczający transparentność rynku.Brak dynamicznego rynku wtórnego dla zrównoważonych produktów finansowych.
Cel i uzasadnienie	Rozwój rynku obligacji GSSS może w znaczącym stopniu przyczynić się do sfinansowania niskoemisyjnej transformacji polskiej gospodarki. Uwolnienie pełnego zdolności zrównoważonych instrumentów dłużnych w Polsce ułatwi mobilizację inwestycji publicznych i prywatnych na rzecz zrównoważonej transformacji rynków kapitałowych, wspomagając transformację polskiej gospodarki. Dlatego też w „Strategii rozwoju rynku kapitałowego” (SRRK) ³⁴

³⁴ Strategia została przygotowana przez Ministerstwo Finansów we współpracy z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju i była finansowana przez Komisję Europejską w ramach programu wspierania reform strukturalnych.

z 2019 roku podkreślono potrzebę analizy możliwości dalszego rozwoju polskiego rynku zielonych obligacji, wzmocnienia zainteresowania inwestorów i aktywnego wsparcia ze strony uczestników rynku.

Rekomendacja #8 odnosi się do braku strategicznej reakcji na potencjał prywatnego rynku obligacji GSSS, a także wykorzystania alternatywnych instrumentów finansowych, takich jak obligacje transformacyjne. Należy ją rozważać równoległe z rekomendacją #9, w której skoncentrowano się na rozwoju rynku publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych, oraz rekomendacją #10, w której nakreślono bardziej holistyczne spojrzenie na to, w jaki sposób plany transformacji mogą ułatwić przedsiębiorstwom dostęp do zrównoważonego finansowania.

Celem niniejszej rekomendacji jest uwolnienie zdolności polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych poprzez działania podejmowane na trzech poziomach.

Po pierwsze, należy podjąć działania edukacyjne wśród emitentów i inwestorów w celu **wyjaśnienia ram prawnych** i szeregu **standardów międzynarodowych**, które leżą u podstaw korzystania z obligacji GSSS i obligacji transformacyjnych przez polskie przedsiębiorstwa. Zmieniające się ramy legislacyjne zarówno na poziomie krajowym (Ustawa o obligacjach z 2015 roku³⁵, „Ramy emisji zielonych obligacji” z Green Bond Report On The Use Of Proceeds 2017/aktualizowany 2022, definicja „obligacji transformacyjnej” w Ustawie o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku z 2023 roku³⁶) oraz na poziomie UE (standard europejskich zielonych obligacji przyjęty w 2023 roku³⁷) wymagają stworzenia jasnych wytycznych, które wzmocniłyby zaufanie potencjalnych emitentów do omawianych instrumentów.

Jest to niezbędne, aby zachęcić uczestników rynku do emitowania i inwestowania w obligacje GSSS, które są zgodne z dominującymi standardami rynkowymi, co zwiększy zaufanie inwestorów do zrównoważonych projektów w Polsce, poprawi przejrzystość rynku i będzie przeciwdziałać greenwashingowi. Standardy te wyznaczają jednak także bardziej rygorystyczne obowiązki, nowe definicje i standardy, które należy zharmonizować z istniejącymi wytycznymi i praktykami rynkowymi.

³⁵ Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (sejm.gov.pl)

³⁶ Ustawa z dnia 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (sejm.gov.pl)

³⁷ Regulation (EU) 2023/2631 of the European Parliament and of the Council of 22 November 2023 on European Green Bonds and optional disclosures for bonds marketed as environmentally sustainable and for sustainability-linked bonds (OJ L, 2023/2631, 30.11.2023)

Po drugie, należy **budować umiejętności i kompetencje potencjalnych emitentów**, w tym edukować ich na temat prawidłowego przebiegu procesu emisji obligacji GSSS oraz kosztów i korzyści (finansowych i niefinansowych) związanych z taką emisją. Należy także naświetlać potencjalnym emitentom potrzebę opracowania obszernych i opartych na wiedzy naukowej planów transformacji jako podstawy dla emisji obligacji GSSS (zob. rekomendacja #10). Ważne jest także, by podnosić świadomość polskich interesariuszy na temat powszechnie przyjętych międzynarodowych definicji, standardów i wymagań w zakresie zrównoważonych instrumentów dłużnych, a także ich przydatności z punktu widzenia danej sytuacji inwestycyjnej czy przeznaczenia (projektu). Produkty takie jak „zielone obligacje”, „zrównoważone obligacje”, „obligacje związane ze zrównoważonym rozwojem”, „obligacje transformacyjne” ułatwią przeprowadzenie zrównoważonej transformacji poszczególnych działalności i sektorów w Polsce, jednak potrzeba znacznie większej świadomości w zakresie ich wykorzystania, by zbudować zaufanie rynku. Użyteczność obligacji transformacyjnych w rozumieniu polskiego ustawodawcy zostanie także zbadana przez MF. Instrumenty te zostaną ocenione pod kątem międzynarodowych wytycznych i ram, w tym EU GBS czy wytycznych ICMA (w celu harmonizacji z rynkami zagranicznymi).

Wytyczne zwiększą przejrzystość rynku i ułatwią zachowanie należytej staranności, w tym celu jednak muszą im towarzyszyć zewnętrzne procedury weryfikacyjne. Obecnie Polska posiada ograniczone zasoby jeżeli chodzi o usługi weryfikacji i sporządzania niezależnych opinii zewnętrznych (SPO), które często są zlecane podmiotom zagranicznym. Budowanie zdolności i wiedzy w tym obszarze przyczyni się do zwiększenia dostępności takich usług oraz obniżenia ich kosztu, a także do rozwoju polskiego rynku zrównoważonych instrumentów dłużnych.

Po trzecie, sugeruje się podjęcie różnorodnych środków w celu **zmniejszenia wysokich kosztów związanych emisją obligacji GSSS**. Warto podkreślić, że przed ich wdrożeniem należy właściwie ocenić wszystkie zamierzone i niezamierzone skutki wprowadzanych środków.

Na koniec, należy zastosować środki ukierunkowane na **stronę popytową synku obligacji GSSS, m.in. wprowadzić nowy indeks zielonych obligacji** na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Opierając się na rosnącej dojrzałości rynku zielonych obligacji w Polsce i przewidywanym wzroście emisji zielonych obligacji, utworzenie indeksu zielonych obligacji zarządzanego przez GPW Benchmark³⁸, spółkę-córkę GPW, byłoby silnym sygnałem i zachętą

³⁸ <https://gpwbenchmark.pl/en-home>

Rekomendacja #8 Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

do dalszej emisji obligacji³⁹. Indeks dostarczałby jasnych informacji na temat rozwoju rynku i stanowiłby zachętę dla rozszerzenia rynku wtórnego zielonych instrumentów dla inwestorów w Polsce. Indeks powinien opierać się na dotychczasowych wysiłkach GPW, które zaowocowały powołaniem Warsaw Sustainable Segment⁴⁰

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Roczna liczba i wolumen (w mln EUR) wyemitowanych zielonych obligacji rocznie w porównaniu do emisji zwykłych obligacji
- Roczna liczba i wolumen (w mln EUR) wyemitowanych innych typów obligacji GSSS w porównaniu do emisji zwykłych obligacji
- Lista kryteriów wyboru do indeksu zielonych obligacji do II kw. 2026, indeksu zielonych obligacji online do I kw. 2027

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>8.1 Objaśnienie ram prawnych i szeregu międzynarodowych standardów dotyczących obligacji GSSS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypracowanie publicznie dostępnego zasobu informacji na temat standardów regulacyjnych, wytycznych i wymogów dotyczących instrumentów zrównoważonego finansowania (EU GBS, ICMA) 	<p>miękkie</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p> <p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p> <p>GPW</p>	<p>Ś</p>
<p>8.1 Wsparcie wdrożenia i użyteczności obligacji transformacyjnych w formie, w jakiej definiuje je polskie prawo oraz ich zgodności z oczekiwaniami rynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbadanie użyteczności obligacji transformacyjnych poprzez przeprowadzenie pełnej oceny wpływu wprowadzenia krajowych regulacji w tym zakresie 	<p>twarde</p> <p>regulacyjne</p> <p>finansowe</p>	<p>MF</p>	<p>Ś</p>

³⁹ KPMG (2021) Perspektywy rozwoju rynku zielonych obligacji w Polsce (<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pl/pdf/2021/12/pl-Raport-KPMG-na-zlecenie-MF-Perspektywy-rozwoju-rynku-zielonych-obligacji-w-Polsce.pdf>)

⁴⁰ <https://gpwcatalyst.pl/notowania-obligacji-warsaw-sustainable-segment>

Rekomendacja #8 Uwolnienie potencjału polskiego rynku korporacyjnych zrównoważonych instrumentów dłużnych

(w porównaniu, na przykład, do obligacji związanych ze zrównoważonym rozwojem) w połączeniu z oceną możliwości finansowania transformacji w Polsce przy pomocy EU GBS do 2025 r.

8.2 Rozważenie różnych rozwiązań mających na celu zmniejszenie wysokich kosztów emisji obligacji GSSS, w tym:

- rozważenie wprowadzenia ulgi podatkowej od kosztów odsetkowych dla emitentów obligacji GSSS (niezależnie od stosowanego standardu) i obligacji transformacyjnych;
- rozważenie wprowadzenia programu dotacji dla MŚP w celu pokrycia kosztów stałych związanych z emisją obligacji GSSS (ramy emisji zielonych obligacji, niezależna opinia zewnętrzna).

miękkie

finansowe

MF

Ś

8.3 Działanie na rzecz budowy zdolności i wiedzy polskich dostawców niezależnych opinii zewnętrznych (SPO):

- wsparcie polskich dostawców SPO dążących do spełnienia wymogów niezbędnych do uzyskania akredytacji ESMA w zakresie audytu europejskich zielonych obligacji;
- wsparcie takich warunków rynkowych, w których polscy dostawcy SPO będą mogli konkurować pod względem ceny i jakości;
- zbadanie możliwości włączenia usług SPO do zakresu kompetencji Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów.

twarde

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

Polski Instytut Zrównoważonych Finansów

K

8.4 Promowanie płynności rynku poprzez opracowanie i wdrożenie polskiego indeksu zielonych obligacji jako jasnego wyznacznika rynku wtórnego zielonych instrumentów finansowych.

miękkie

organizacyjne i związane z budowaniem zdolności

GPW

Grupa Kapitałowa GPW

D+

Rekomendacja #9 Wykorzystanie potencjału publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych	
Opis	
Filar	Finansowanie transformacji
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #2 - #7 - #8 - #10 - #11 - #12
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> • Brak przywództwa ze strony sektora publicznego jeżeli chodzi o transformację polskiego rynku kapitałowego. • Bariery prawne i instytucjonalne dotyczące zielonych i innych obligacji GSSS. • Brak wystarczających umiejętności wśród interesariuszy publicznych i odpowiednich zasobów organizacyjnych.
Cel i uzasadnienie	<p>W 2016 roku Polska stała się pionierem w obszarze zrównoważonego finansowania w UE, będąc pierwszym państwem członkowskim, które wyemitowało zielone obligacje skarbowe. Obecnie interesariusze publiczni stoją przed szansą na wykorzystanie kapitału prywatnego do sfinansowania transformacji polskiej gospodarki.</p> <p>Idąc w ślad za rekomendacją #8 dotyczącą rynku korporacyjnych obligacji GSSS, w rekomendacji #9 skupiono się na kwestii uwolnienia zdolności polskiego rynku publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych, prezentując, w jaki sposób poszczególne podmioty publiczne mogą poprzez dobry przykład przyczynić się do dalszego pobudzenia i wykorzystania prywatnych inwestycji w celu sfinansowania zrównoważonej transformacji na polskim rynku kapitałowym. W poniższych rozważaniach wzięto pod uwagę trzy typy podmiotów publicznych:</p> <p>Po pierwsze, choć nie jest to w tym momencie priorytet, rząd centralny powinien komunikować swoje stanowisko i ambicje w odniesieniu do emisji zielonych obligacji skarbowych (sovereign green bonds). Pionierska emisja zielonych obligacji skarbowych nie znajduje obecnie kontynuacji w żadnym długoterminowym planie w tym zakresie. Jak wspomniano przy okazji omawiania rekomendacji #7, korzystne w tym procesie może być zielone budżetowanie. Elementem uzupełniającym mógłby być mechanizm zwiększania udziału ministerstw w zrównoważonym finansowaniu, tj. przeznaczania coraz większego odsetka wydatków na działalność zrównoważoną. Biorąc pod uwagę skalę transformacji, z którą musi się zmierzyć polska gospodarka, emisja zielonych obligacji skarbowych może stać się silnym sygnałem dla rynku, w tym licznego grona zagranicznych inwestorów gotowych zainwestować w takie obligacje, co ułatwiłoby dalszy wzrost rynku korporacyjnych obligacji GSSS.</p>

Komunikacja odpowiedniego stanowiska państwa powinna być ściśle związana ze strategią dekarbonizacji polskiej gospodarki, kryteriami Taksonomii UE oraz Celami Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) oraz w zgodzie z najlepszymi praktykami rynkowymi⁴¹.

Po drugie, **polские instytucje rozwojowe**, w tym grupa Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) i jej podmioty zależne, oraz **spółki Skarbu Państwa** powinny ustalić plany emisji obligacji GSSS. Instytucje rozwoju powinny rozważyć także pełnienie roli głównego krajowego inwestora, aby przyciągnąć innych uczestników rynku i uniknąć wypierania kapitału prywatnego. Obecnie brak jest jasnego mechanizmu, który zachęcałby banki rozwoju i spółki Skarbu Państwa do poszukiwania zrównoważonego finansowania na rynku obligacji lub innych instrumentów dłużnych. Jasne plany emisji stanowiłyby zachętę do koncertowania się na projektach zrównoważonych, a ponadto przyczyniłyby się do rozwoju rynku kapitałowego, co byłoby źródłem nowych szans inwestycyjnych dla lokalnych inwestorów instytucjonalnych. Dokłada lista podmiotów, które zobowiązanych do publikowania planów emisji obligacji GSSS powinna zostać ustalona przez MF we współpracy z wybranymi ministerstwami.

Po trzecie, należy przyjąć odrębne podejście w odniesieniu do **mniejszych jednostek samorządu terytorialnego (JST)**, które mają w planach różne działania inwestycyjne związane ze środowiskiem i klimatem w nadchodzących latach, ale borykają się z poważnymi ograniczeniami budżetowymi i pozostają zależne od transferów krajowych. Co więcej, jak dotychczas, obligacje komunalne stanowiły znikomą część zadłużenia polskich JST, które zdominowane jest przez kredyty bankowe. Zrównoważone projekty stanowią okazję do wykorzystania obligacji komunalnych, jednak ich emisja pozostaje barierą dla JST i nie wchodzi obecnie w zakres krajowych ram zielonych obligacji. Eliminując bariery wejścia ograniczające rozwój rynku zrównoważonych obligacji komunalnych, MF i odpowiednie organy publiczne mogą poprawić dostęp JST do zrównoważonych instrumentów. Ponadto specjalny organ centralny mógłby wspierać grupowanie kilku projektów zrównoważonych i finansowanie ich za pomocą obligacji komunalnych (ang. pooling).

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Roczny wzrost zrównoważonego zadłużenia państwa w ramach programu emisji instrumentów dłużnych o X%
- Emisja X zrównoważonych obligacji przez samorządy lokalne do IV kw. 2025

⁴¹ Lewandowski W., Smoleńska A. (2023), Member States Sovereign Green Bond Issuance and the Development of Local Green Bond Markets in the EU, in Munoz D.R., Smoleńska A. (eds.) (2023), Greening the Bond Market. A European Perspective, pp. 51-77 (<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-38692-3>).

Rekomendacja #9 Wykorzystanie potencjału publicznych zrównoważonych instrumentów dłużnych

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>9.1 Doprecyzowanie stanowiska i ambicji rządu w zakresie emisji zielonych obligacji skarbowych.</p>	<p>miękkie regulacyjne</p>	<p>MF</p>	<p>Ś</p>
<p>9.2 Zobowiązanie instytucji rozwoju i spółek Skarbu Państwa do przyjęcia strategii emisji obligacji GSSS.</p>	<p>twarde finansowe</p>	<p>MF Instytucje Rozwoju spółki Skarbu Państwa</p>	<p>Ś</p>
<p>9.3 Zwiększenie zdolności samorządów lokalnych w zakresie emisji zrównoważonych instrumentów dłużnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie corocznego programu dotacji na pokrycie kosztów stałych emisji zrównoważonych obligacji przez samorzady lokalne; – zbadanie długoterminowych możliwości wyłączenia zrównoważonych obligacji z zasady ograniczenia zadłużenia JST (art. 243 Ustawy o finansach publicznych); – kompleksowa analiza celowości utworzenia organu centralnego, do którego kompetencji będzie należeć grupowanie zrównoważonych projektów inwestycyjnych JST. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p> <p>twarde regulacyjne finansowe</p>	<p>MF Publiczna instytucja rynku finansowego, która współpracowała z JST w przeszłości</p>	<p>D</p>
<p>9.4 Dalsze wzmocnienie roli Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie wspierania JST w analizie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emisji zrównoważonych obligacji w celu sfinansowania grup projektów; – emisji zielonych obligacji denominowanych w walutach obcych; – dystrybucji pozyskanych środków pomiędzy JST. 	<p>twarde finansowe</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF Publiczna instytucja rynku finansowego, która współpracowała z JST w przeszłości Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>D</p>

2.10 Rekomendacja 10. Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP.

Rekomendacja #10 Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP	
Opis	
Filar	Finansowanie transformacji
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #2 - #3 - #7 - #8 - #9 - #10 - #12
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">• Brak spójnych i przejrzystych planów transformacji, w tym planów transformacji spółek Skarbu Państwa w kluczowych sektorach, przekładający się na niepewność inwestorów co do przeznaczenia pozyskanych środków zgodnie z ich przeznaczeniem.• Niska jakość ładu korporacyjnego w kontekście zrównoważonej transformacji.• Brak wystarczającego wolumenu zrównoważonego finansowania prywatnego potrzebnego do zrealizowania transformacji polskiej gospodarki.• Niewystarczająca sprawozdawczość i dostępność danych potrzebnych firmom do opracowania oferty zrównoważonego finansowania dla podmiotów finansujących.• Na poziomie MŚP problem kosztów, skali, niewystarczających zasobów i braku świadomości.
Cel i uzasadnienie	<p>Przepływy środków finansowych na działalność zrównoważoną w Polsce są obecnie zdominowane przez fundusze publiczne. „Strategia rozwoju rynku kapitałowego” (SRRK) stanowi jednak istotną szansę wsparcia zrównoważonej transformacji polskiej gospodarki poprzez mobilizację kapitału prywatnego i skierowanie przepływów inwestycyjnych na zrównoważone działania.</p> <p>Niezbędnym warunkiem materializacji ww. przepływów jest opracowanie wiarygodnych planów transformacji na poziomie poszczególnych przedsiębiorstw. Jak napisano w wydany w czerwcu 2023 roku przez ICMA „Podręczniku finansowania transformacji klimatycznej” (ang. Climate Transition Finance Handbook), „przyjęcie strategii dotyczącej kwestii związanych ze zmianami klimatu jest warunkiem wstępnym emisji instrumentów GSS zawierających elementy »transformacji« [...] Strategia transformacji klimatycznej emitenta powinna być oparta na nauce (tj. być ukierunkowana na ograniczenie wzrostu średniej globalnej temperatury do 1,5°C, a przynajmniej znacznie poniżej 2°C w porównaniu z poziomami sprzed epoki przemysłowej)⁴²”.</p>

⁴² <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/2023-updates/Climate-Transition-Finance-Handbook-CTFH-June-2023-220623v2.pdf>

Rekomendacja #10 Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP

Przyjęcie przez przedsiębiorców planów transformacji zgodnych z „Porozumieniem paryskim” ułatwi mobilizację zrównoważonych inwestycji, wysyłając inwestorom silny sygnał odnośnie długoterminowej realizacji dużych zrównoważonych projektów inwestycyjnych⁴³.

Opracowanie wiarygodnych planów transformacji pozostaje wyzwaniem dla wielu polskich przedsiębiorstw, zwłaszcza tych mniejszych. Celem niniejszej rekomendacji jest określenie szeregu środków, które mogą ułatwić przedsiębiorcom, w szczególności MŚP, ten proces.

Opierając się na krajowych i sektorowych ścieżkach transformacji (zob. rekomendacja #1), MF wraz z Polskim Instytutem Zrównoważonych Finansów i innymi podmiotami, takimi jak banki rozwoju (krajowe i międzynarodowe), mogłyby wspierać przedsiębiorców, w szczególności MŚP, w rozwijaniu ich zdolności i kompetencji niezbędnych do opracowywania wiarygodnych i opartych na nauce planów transformacji opartych na najnowszym stanie wiedzy i dostępnych środkach w celu rozwiązania problemów w poszczególnych sektorach. Pozwoliłoby to także przedsiębiorstwom wyodrębnić aktywa, które mogłyby zostać sfinansowane z emisji zielonych obligacji korporacyjnych.

Ponadto, mniejszym podmiotom, takim jak MŚP, brakuje zasobów i wiedzy w zakresie możliwości uzyskania finansowania transformacyjnego, a także danych i zdolności sprawozdawczych niezbędnych do przedstawienia inwestorom pełnej oferty zrównoważonego finansowania. MŚP powinny otrzymać wsparcie instytucjonalne w celu agregowania projektów i uzyskania łatwiejszego dostępu do finansowania.

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- *Ogłoszenie planów transformacji przez X dużych przedsiębiorstw i X MŚP zakładających osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, wraz z konkretnymi projektami inwestycyjnymi*
- *Wzrost wolumenu zrównoważonych obligacji korporacyjnych wyemitowanych przez przedsiębiorstwa z sektora X o X rocznie*

⁴³ Climate Bonds Initiative (2023), 101 polityk zrównoważonego finansowania dla 1,5°C

Rekomendacja #10 Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>10.1 Wsparcie przyjęcia planów transformacji przez przedsiębiorstwa, szczególnie MŚP, w zgodzie z założeniami klimatycznymi do 2030 i 2050 roku, krajowymi i unijnymi standardami i wytycznymi regulacyjnymi (tj, unijnymi wymaganiami w zakresie ujawnień przedsiębiorstw niefinansowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie wytycznych i wzorców pomocnych przy tworzeniu planów; – ustanowienie podmiotu wspierającego przedsiębiorców w procesie przygotowywania i przyjmowania planów; – zbadanie możliwości włączenia innych celów środowiskowych do planów transformacji klimatycznej; – zbadanie możliwości wprowadzenia zachęt dla przedsiębiorców (np. poprzez ulgi podatkowe na koszty związane z audytami energetycznymi lub kalkulacją śladu węglowego). 	<p>miękkie regulacyjne</p> <p>finansowe</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p> <p>MKiŚ</p> <p>MFiPR</p> <p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	Ś
<p>10.2 Zachęcanie przedsiębiorstw niefinansowych do wspierania transformacji sektorów wysoko emisyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększanie wiedzy i zdolności umożliwiających zidentyfikowanie działalności zgodnej z Taksonomią UE w sektorach kluczowych⁴⁴ – określenie, wprowadzenie i promocja szeregu określonych instrumentów finansowych w sektorach, w których transformacja jest szczególnie trudnym wyzwaniem – sektorze transportowym (np. leasing), przemysłowym np. umowy odkupu energii (PPA), nieruchomości (pożyczki na wydajność energetyczną; emisja zielonych obligacji przez developerów) i rolnictwa (e.g. mechanizmy agregowania projektów, kredyty węglowe) 	<p>miękkie finansowe</p> <p>organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p> <p>MRiT</p> <p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	Ś

⁴⁴ Kluczowe sektory rozumiane jako następujące kody PKD: D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych; C23 – Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych; H49 – Transport lądowy; F – Budownictwo; C20 – Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych. Lista opracowana w toku prac nad Raportem Diagnostycznym, w dialogu z Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz w nawiązaniu do Taksonomii UE

Rekomendacja #10 Wsparcie przy opracowaniu opartych na wiedzy naukowej planów transformacji przez polskich przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP

10.3 Szczególne środki dotyczące MŚP

- stworzenie listy wydatków kwalifikowanych i kryteriów kwalifikowalności dla MŚP, wsparcie w ustaleniu istotnych celów i monitoringu
- organizacja dorocznego programu dotacji do kosztów stałych emisji zrównoważonych obligacji przez MŚP

miękkie
finansowe

organizacyjne
i związane z
budowaniem
zdolności

MF

Istotne spółki
Skarbu Państwa /
przedsiębiorstwa
prywatne (duże
i MŚP) / podmioty
sprawujące
kontrolę
właścicielską nad
spółkami Skarbu
Państwa

GPW

Ś

2.11 Rekomendacja 11. Wdrożenie strategii wspierającej rozwój ekosystemu czystych technologii.

Rekomendacja #11 Wdrożenie strategii wspierającej rozwój ekosystemu czystych technologii	
Opis	
Filar	Finansowanie transformacji
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #7 - #8 - #9 - #10
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> • Finansowanie innowacji, zwłaszcza w zakresie czystych technologii, szczególnie na etapach początkowych, stanowi wyzwanie, które do tej pory w znacznej mierze uzależnione było od funduszy UE. • Mało atrakcyjne warunki ogólne inwestowania w czyste technologie (np. dostęp do kapitału, niepewne zyski dla inwestorów). • Finansowanie dużych przedsiębiorstw, w przypadku gdy oferta dostosowana do MŚP nie jest już dostępna (ze względu na ograniczenia dotyczące pomocy publicznej z uwagi na ograniczenia wielkości firmy, która może ubiegać się o wsparcie), a zatem wymaga alternatywnych mechanizmów finansowania, aby sprostać nieoptymalnym sytuacjom inwestycyjnym. • Trudności w osiągnięciu korzyści skali, które wywarłyby wymierny i mierzalny wpływ na polską gospodarkę – bardzo niska pozycja Polski w Europejskim Indeksie Ekoinnowacji (ang. European Eco-Innovation Scoreboard) w 2022 jest jednym z wyznaczników ogromu pracy, który należy wykonać. • Niedostateczna skala finansowania typu venture capital i private equity dla przedsiębiorstw innowacyjnych i szybko rozwijających się w sektorze czystych technologii, pomimo istnienia inicjatyw wspieranych przez fundusze UE. <p>W latach 2007-2013, 2014-2020 i 2021- 2027 Polska skorzystała ze znaczących funduszy unijnych przeznaczonych przede wszystkim na wzmacnianie krajowej innowacyjności oraz wspieranie badań i rozwoju nowych produktów przez prywatne polskie firmy⁴⁵. Środki te płynęły poprzez różne instrumenty, tj.: Wspierania Innowacji, kredyt technologiczny⁴⁶, kredyt ekologiczny czy gwarancja Biznesmax⁴⁷.</p>
Cel i uzasadnienie	Pomimo tych przepływów finansowych polski rynek venture capital (VC) pozostaje słabo rozwinięty w porównaniu do innych krajów UE, co negatywnie wpływa na polską gospodarkę i konkurencyjność, w tym w sektorze czystych

⁴⁵ Dan Breznitz & Darius Ornston, EU financing and innovation in Poland, EBRD Working Paper No.198, Jan 2017

⁴⁶ BGK zawarł w grudniu 2022 r. umowę z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej na pełnienie funkcji instytucji pośredniczącej dla tych dwóch nowych instrumentów w ramach finansowych UE na lata 2021-2027.

⁴⁷ Było to bezpłatne poręczenie spłaty kredytu udzielane przez Fundusz Gwarancyjny wspierający innowacyjne przedsiębiorstwa, które chcą sfinansować rozwój działalności firm z sektora MŚP, w tym projekty o efekcie ekologicznym. Uzyskanie poręczenia umożliwia otrzymanie dopłaty do oprocentowania kredytu objętego poręczeniem. Gwarancja obejmuje do 80% kwoty kredytu i maksymalnie 2,5 mln EUR. Gwarancja ta jest finansowana w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój i została zawieszona w czerwcu 2022 roku.

technologii. W Eco-Innovation Scoreboard za rok 2022, opublikowanym przez Komisję Europejską, Polska wciąż zajmowała przedostatnie miejsce, w tak zwanej „grupie pościgowej” (catching-up group), znacznie poniżej średniej unijnej⁴⁸. Do systemowych przyczyn takiego stanu rzeczy w Polsce zalicza się⁴⁹:

- wysoki koszt wdrożenia;
- trudny dostęp do kapitału;
- niepewny zwrot z inwestycji;
- słaby system zachęt gospodarczych i fiskalnych promujących ekoinnowacje;
- brak wykwalifikowanej siły roboczej wspierającej wdrażanie czystych technologii na wczesnym etapie rozwoju i inwestycji.

Podczas gdy rynek pozostaje ogólnie wymagający w zakresie wspierania innowacyjnych start-upów, zwłaszcza w sektorze czystych technologii, są obiecujące oznaki poprawy sytuacji:

- Pod koniec 2023 roku wzrosła liczba rund A i B⁵⁰, co oznacza, że do bardziej rozwiniętych spółek w końcu trafił kapitał⁵¹;
- W 2023 roku zaczął działać Program⁵² European Funds for a Modern Economy (FENG). Z budżetem w wysokości 36 mld PLN (7,9 mld EUR) oraz naciskiem położonym na zielone działalności gospodarcze, badania i rozwój ma potencjał stania się czynnikiem, który odmieni Polski ekosystem finansowy, zwłaszcza wzięwszy pod uwagę ambicję udzielania wsparcia w całym cyklu innowacji: od stadium przedbiznesowego, do wczesnej fazy rozwoju i dalszej ekspansji;
- „Fundusz Funduszy PFR GreenHub (FoF)” jest jednym z aktywnych specjalistycznych wehikułów inwestycyjnych PFR Venture, koncentrującym się na wspieraniu i czerpaniu korzyści z trwającej transformacji energetycznej polskiej i globalnej gospodarki. PFR GreenHub FoF dąży do inwestowania w wyspecjalizowane fundusze VC i growth equity działające w obszarze technologii klimatycznych z pulą inwestycyjną od 5 do 25 mln EUR na fundusz inwestycyjny⁵³. W ciągu ostatnich 2,5 roku FoF dokonał sześciu inwestycji w wyspecjalizowane fundusze VC i growth equity⁵⁴, w tym jeden z siedzibą w Polsce, na łączną kwotę 105 mln EUR;

⁴⁸ Tablica wyników opiera się na 16 wskaźnikach wykorzystywanych do uzyskania ogólnego wyniku złożonego, z kluczowymi spostrzeżeniami generowanymi na przykład na temat organizacji zarejestrowanych w ISO14001 i wydajności zasobów w zakresie materiałów, wody, energii i intensywności emisji gazów cieplarnianych. Źródło: https://green-business.ec.europa.eu/eco-innovation_en

⁴⁹ Zobacz raport dotyczący Polski w 2019 r. w ramach Planu działań w zakresie ekoinnowacji Polska | Plan działań w zakresie ekoinnowacji (archive-it.org)

⁵⁰ Serie A, B i C to rundy finansowania, które zazwyczaj następują po „finansowaniu załączkowym” i „inwestowaniu aniołów”, zapewniając inwestorom zewnętrznym możliwość zainwestowania gotówki w rozwijającą się firmę w zamian za kapitał lub częściową własność. Rundy finansowania serii A, B i C są oddzielnymi zdarzeniami związanymi z pozyskiwaniem funduszy. Terminy pochodzą od serii akcji emitowanych przez spółkę poszukującą kapitału. Źródło: Investopedia, 2023. Finansowanie serii: A, B i C. Dostępne pod adresem: <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/102015/series-b-c-funding-what-it-all-means-and-how-it-works.asp>

⁵¹ See PFR Ventures Q3 2023 Market outlook

⁵² <https://www.nowoczesnagospodarka.gov.pl/>

⁵³ <https://pfrventures.pl/program-dla-vc/pfr-green-hub-fof>

⁵⁴ Należą do nich: Lakestar, Northzone, Contrarian Ventures, Eurazeo, General Atlantic i Montis Capital. Montis Capital jest polską firmą VC.

Rekomendacja #11 Wdrożenie strategii wspierającej rozwój ekosystemu czystych technologii

- W grudniu 2021 roku Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), Polski Fundusz Rozwoju (PFR) i PFR Ventures podpisały porozumienie na rzecz wsparcia ochrony klimatu i środowiska, skoncentrowane na rozwoju technologii ekologicznych/środowiskowych⁵⁵. Do dyspozycji firm jest zarówno kapitał, jak i pomoc techniczna.

Celem niniejszej rekomendacji jest wsparcie wzrostu prężnego ekosystemu czystych technologii w Polsce, zaczynając od omówionych wyżej inicjatyw. Ponadto rekomendacja zmierza do skoordynowania działań innowatorów, inwestorów i decydentów, aby przekształcić Polskę w regionalne centrum czystych technologii. Jest to kluczowe, aby Polska mogła wykorzystać swoją transformację w celu wzmocnienia swojej konkurencyjności i pozycji w europejskich i światowych łańcuchach dostaw. W tym kontekście Polska mogłaby przewodzić innowacjom w sektorach trudnych do zdekarbonizowania z uwagi na ich znaczącą rolę w polskiej gospodarce.

Biorąc pod uwagę, że Ministerstwo Finansów pracuje już nad odrębną strategią wspierania rozwoju polskiego rynku VC i PE, zalecenie to powinno zostać zintegrowane z tymi pracami, a nie skutkować oddzielnym strumieniem prac.

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Wolumen inwestycji (w mln EUR) zebranych w funduszach koncentrujących się na technologiach czystych
- Wolumen inwestycji (w mln EUR) wypłaconych przez fundusze ukierunkowane na czyste technologie spółkom portfelowym
- Wolumen inwestycji publicznych (w mln EUR) wypłaconych z instrumentów UE na innowacje i przedsiębiorstwa w obszarze czystych technologii
- Wolumen inwestycji prywatnych (w mln EUR) wypłaconych na innowacje i przedsiębiorstwa w obszarze czystych technologii (i lewarowanych instrumentami publicznymi)

⁵⁵ <https://pfr.pl/en/news/ncbr-pfr-and-pfr-ventures-together-for-green-technology.html>

Rekomendacja #11 Wdrożenie strategii wspierającej rozwój ekosystemu czystych technologii

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>11.1 Wsparcie powstania ekosystemu w obszarze czystych technologii:</p> <ul style="list-style-type: none">– wspieranie przedsiębiorczości na uczelniach wyższych;– zbadanie możliwości zapewnienia ukierunkowanych dotacji, w tym poprzez odliczenia podatkowe na badania i rozwój, przyspieszoną amortyzację w celu zachęcenia przedsiębiorstw, w tym MŚP, do inwestowania w czyste technologieZorganizowanie pilotażowych spotkań matchmakingowych między twórcami projektów a finansistami. Organizowanie pilotażowych spotkań matchmakingowych między deweloperami projektów a finansistami.	miękkie finansowe	MF MNiSW	Ś
<p>11.2 Powołanie nowej inicjatywy łączącej polski ekosystem czystych technologii w celu wejścia a drogę transformacji Polski w regionalne centrum czystych technologii:</p> <ul style="list-style-type: none">– zbadanie możliwości powołania inicjatywy „Clenatech dla Polski” na wzór podobnych inicjatyw we Francji, w krajach nordyckich i bałtyckich;– współpraca z inicjatywami takimi jak Cleantech for Europe w celu pozyskania najaktualniejszej wiedzy na temat rynku, potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych sektorach oraz ogólnego stanu przepływów inwestycyjnych z funduszy VC do tego rozwijającego się sektora;– bezpośrednia współpraca z innowatorami w dziedzinie czystych technologii, finansistami, klastrami regionalnymi i innymi inicjatywami działającymi w Polsce w celu informowania o tej inicjatywie i aktywizacji rynku– uwzględnienie inicjatyw na szczeblu UE, takich jak programy STEP oraz Horyzont Europa, które mogą znacząco przyczynić się do finansowania innowacyjnych rozwiązań w zakresie czystych technologii środowiskowych (clean-tech).	miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności	MKiŚ	K

<p>11.3 Ścisłe monitorowanie i ocenianie istniejących programów ukierunkowanych na sektory czystych technologii (tj. program FENG, PFR GreenHub FoF itp.) w celu (1) określenia skuteczności wypłat, (2) sprawdzenia, czy istniejące programy dobrze odpowiadają na potrzeby rynku oraz (3) informowania o potencjalnych przyszłych interwencjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie niezależnej oceny odpowiednich programów na zasadzie indywidualnej i zbiorowej, z wystarczającą wiedzą rynkową i sektorową, aby zakwestionować instytucję zarządzającą w zakresie interwencji sektorowych i pomóc w udoskonaleniu programów, jeśli nie zapewnią one wsparcia dla czystych technologii. – ocenić całkowitą wielkość finansowania publicznego ukierunkowanego obecnie na czyste technologie na różnych etapach cyklu innowacji, aby zidentyfikować luki i poinformować o rozwoju nowych interwencji, w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami (zob. rekomendację 11.2). 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF MFiPR BGK / PFR Ventures</p>	<p>Ś</p>
<p>11.4 Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansującymi rozwój (takimi jak EBOR, EBI, EFI, IFC itp.) w celu określenia, w jaki sposób mogą one najlepiej wspierać polski ekosystem czystych technologii.</p>	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>MF</p>	<p>Ś</p>
<p>11.5 Zbadanie, w jaki sposób stworzyć odpowiedni system zachęt, aby zmobilizować prywatnych inwestorów.</p>	<p>miękkie finansowe</p>	<p>MF</p>	<p>Ś</p>
<p>11.6 Upewnienie się, że przyszła Platforma Zrównoważonych Finansów i Polski Instytut Zrównoważonych Finansów utworzą grupę roboczą zajmującą się innowacjami i finansowaniem czystych technologii w celu dalszego opracowania tej rekomendacji.</p>	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>PZF Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>Ś</p>

FILAR IV. POLSKA REGIONALNYM CENTRUM ZRÓWNOWAŻONYCH FINANSÓW

2.12 Rekomendacja 12. Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie

Rekomendacja #12 Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie	
Opis	
Filar	Polska regionalnym centrum zrównoważonych finansów
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacje #2 - #4 - #5 - #8 - #9 - #10 - #13
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none">• Niska dostępność usług oferowanych przez podmioty polskie w regionie.• Potencjalna niedostępność polskich rozwiązań dla innych krajów regionu.• Bariera językowa.
Cel i uzasadnienie	<p>Polska, jako największy kraj w Europie Środkowej i Wschodniej, którego gospodarka jest najbardziej uzależniona od paliw kopalnych w regionie, ma szansę stać się regionalnym liderem w finansowaniu zrównoważonej transformacji. Oferując wypracowane na rodzimym polu narzędzia i usługi innym krajom regionu, Polska może zyskać przewagę konkurencyjną jako jeden z pierwszych dostawców bardziej złożonych rozwiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju innym państwom członkowskim, a z drugiej strony ważny ośrodek przyciągający zrównoważone inwestycje do regionu.</p> <p>Znaczenie polskiego rynku kapitałowego może potencjalnie znacznie wzrosnąć po zakończeniu wojny w Ukrainie. Powojenna odbudowa wschodniego sąsiada Polski spowoduje zwiększenie zainteresowania regionem wśród przedsiębiorstw z całego świata. Biorąc pod uwagę bliskość geograficzną Ukrainy, przedsiębiorstwa z Europy Środkowej i Wschodniej będą więcej niż skłonne wziąć udział w wysiłkach na rzecz odbudowy tego państwa. Szeroko zakrojone działania rekonstrukcyjne będą jednak wymagać ogromnych nakładów kapitałowych, które mogą zostać zmobilizowane za pośrednictwem Polski jako największej europejskiej gospodarki sąsiadującej z Ukrainą. Rosnące znaczenie wyzwań klimatycznych, chęć wstąpienia przez Ukrainę do Unii Europejskiej, a także konieczność (potwierdzoną dobitnie przez wojnę) decentralizacji systemu energetycznego w Ukrainie stanowią ogromną szansę na rozwój polskiego rynku zrównoważonego finansowania w dwóch aspektach:</p> <ul style="list-style-type: none">• polskie przedsiębiorstwa mogą uczestniczyć w odbudowie i zmobilizować w tym celu środki finansowe na polskim rynku;• ukraińskie przedsiębiorstwa i inne podmioty (np. gminy) mogłyby wykorzystać polski rynek kapitałowy jako platformę do pozyskiwania kapitału prywatnego, na przykład poprzez polski rynek zielonych obligacji.

Rekomendacja #12 Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie

Jako lider zrównoważonej transformacji, Polska może również stać się centrum inwestycyjnym dla odbudowy Ukrainy zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju. Polski rynek kapitałowy musi jednak być gotowy do odegrania tak kluczowej roli, w przeciwnym razie szybko odda prym innymi gospodarkom europejskim. Z tego względu należy nie tylko wdrożyć niniejsze rekomendacje, ale także podjąć dodatkowe działania przygotowawcze.

Oferowanie polskich narzędzi i usług w całym regionie powinno być skoordynowane z innymi lokalnymi inicjatywami tego typu. Przykładem może być rumuńska platforma ułatwiająca wypełnianie obowiązków sprawozdawczych zobowiązanym podmiotom.

Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)

Wskaźniki KPI służące do oceny interwencji

- Posiadanie przez polskie banki portfeli zrównoważonych aktywów w innych krajach
- Oferowanie usługi niezależnej opinii zewnętrznej (SPO) w językach innych państw w regionie (np. w czeskim, węgierskim, ukraińskim)
- [liczba członków, % członków, % łącznej kapitalizacji rynkowej wszystkich członków] polskiego ESG Data Hub pochodzi z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, w tym z Ukrainy (bez Polski) – do 2030 roku

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
12.1 Świadczenie usług SPO przez polskie podmioty w krajach regionu.	miękkie finansowe organizacyjne i związane z budowaniem zdolności	PCBC / KAPE	D+
12.2 Ułatwienie finansowania zagranicznych aktywów przy pomocy polskich instrumentów zrównoważonego finansowania: – objęcie korzystnymi przepisami regulacyjnymi instrumentów finansujących aktywa zagraniczne (np.	miękkie finansowe	MF spółki Skarbu Państwa	D+

Rekomendacja #12 Oferowanie polskich usług i narzędzi w regionie

<p>obligacje transformacyjne finansujące inwestycje w Europie Środkowej i Wschodniej, ale wyemitowane w Polsce podlegać ulgom podatkowym);</p> <ul style="list-style-type: none"> – podjęcie inwestycji w kluczową zrównoważoną infrastrukturę transgraniczną w regionie przez polskie spółki Skarbu Państwa (np. infrastruktura transportu i przechowywania CO2, infrastruktura wodorowa). 	<p>twarde regulacyjne</p>		<p>D+</p>
<p>12.3 Zbadanie możliwości udostępnienie polskiego ESG Data Hub przedsiębiorcom z regionu oraz inwestorom regionalnym/zagranicznym poszukującym inwestycji w regionie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmiana polskiego ESG Data Hub w platformę wielojęzyczną dostępną w językach państw regionu; – opracowanie schematu uwzględniania danych ESG raportowanych przez podmioty zagraniczne (dobrowolne przekazywanie przez te podmioty danych/raportów CSRD do hubu lub pozyskiwanie ich bezpośrednio z zagranicznych baz raportów CSRD); – *Zalecenie to powinno być dalej badane i doprecyzowywane, ponieważ jego wdrożenie będzie w dużym stopniu zależało od postępów poczynionych w ramach ESAP i innych potencjalnych centrów danych ESG opracowanych w państwach członkowskich UE. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>DEWELOPERZY POLSKIEGO ESG DATA HUB</p>	<p>D+</p>
<p>12.4 Włączenie danych regionalnych do indeksu zielonych obligacji</p>	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>GPW</p>	<p>D+</p>

2.13 Rekomendacja 13. Umiędzynarodowienie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów

Rekomendacja #13 Umiędzynarodowienie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów	
Opis	
Filar	Polska regionalnym centrum zrównoważonych finansów
Powiązania z innymi rekomendacjami	Rekomendacja #3
Bariery, które rekomendacja ma eliminować	<ul style="list-style-type: none"> • Bariera językowa. • Luka w wiedzy i kompetencjach w Europie Środkowej i Wschodniej.
Cel i uzasadnienie	<p>Umiędzynarodowienie Polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów pomoże Polsce stać się regionalnym liderem w obszarze zrównoważonego finansowania. Podobne ambicje, zgodnie z informacjami komunikowanym przez rząd w Wilnie, ma Litwa, która także rozwija zasób wiedzy i własny instytut w dziedzinie zrównoważonych finansów. Jednak znaczenie działań podejmowanych przez ten kraj może być ograniczone do rejonu Morza Bałtyckiego (w szczególności krajów bałtyckich). Polska natomiast ma potencjał, by stać się centrum zielonych finansów dla bardziej rozległego obszaru. Polski Instytut Zrównoważonych Finansów mógłby zapoczątkować ten proces, działając jako regionalna platforma wiedzy.</p> <p>Inne kraje w Europie Środkowej i Wschodniej w ewidentny sposób borykają się z podobnymi lukami w wiedzy i potencjale w obszarze zrównoważonych inwestycji. Dlatego rozwiązania wypracowane przez polski instytut mogą znaleźć zastosowanie w krajach ościennych. W rezultacie Polska mogłaby stać się punktem odniesienia dla innych państw Europy Środkowej i Wschodniej w zakresie dobrych praktyk. Co więcej, jeżeli Instytutowi uda się podnieść wiedzę polskiego rynku w zakresie zrównoważonego finansowania, kraj zacznie być postrzegany w całym regionie jako dobrze wykwalifikowany rynek z rosnącymi osiągnięciami w zakresie strukturyzacji, emisji i zarządzania zrównoważonymi inwestycjami. Ta pozycja powinna pomóc przyciągnąć na polski rynek kapitałowy więcej regionalnych inwestorów poszukujących wiedzy i możliwości współinwestowania.</p>
Wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)	

Rekomendacja #13 Umiędzynarodowienie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów

Wskaźniki KPI
służące do oceny
interwencji

- Internetowa platforma wiedzy zarządzana przez Polski Instytut Zrównoważonych Finansów dostępna w językach państw regionu

Środki realizacji rekomendacji

Środki	Typ	Interesariusze	Czas realizacji
<p>1.1 Nawiązanie kontaktów z interesariuszami w regionie i poza nim:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nawiązanie kontaktów z zagranicznymi ekspertami w obszarze zrównoważonego finansowania w regionie i zaproszenie ich do współpracy pod auspicjami Instytutu; – organizacja wydarzeń promujących Instytut w regionie. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>D+</p>
<p>1.2 Posługiwanie się przez Instytut językiem angielskim oraz językami państw regionu w celu zapewnienia płynnej komunikacji i skutecznego transferu wiedzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tłumaczenie i rozpowszechnianie materiałów opracowywanych przez Instytut w regionie; – przetłumaczenie platformy internetowej prowadzonej przez centrum na język angielski i języki państw regionu; – świadczenie usług przez Instytut w języku angielskim i językach państw regionu. 	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>D+</p>
<p>1.3 Agregowanie danych na temat emisji zielonych obligacji i zielonych instrumentów dłużnych; stworzenie ogólnodostępnej bazy danych.</p>	<p>miękkie organizacyjne i związane z budowaniem zdolności</p>	<p>Polski Instytut Zrównoważonych Finansów</p>	<p>D</p>

3. SEKWENCJA DZIAŁAŃ I HARMONOGRAM

Przeorientowanie polskiego rynku kapitałowego w stronę zrównoważonych inwestycji nie wydarzy się z dnia na dzień, podobnie jak przejście polskiej gospodarki w stronę neutralności klimatycznej. Jak wyraźnie wynika z „Mapy drogowej”, przejście to wymaga podejścia obejmującego całą gospodarkę i zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron. Wdrażanie „Mapy drogowej” należy zatem starannie zaplanować i zorganizować, aby nie przytłoczyć jej adresatów i potencjalnie nie stracić ich entuzjazmu, a jednocześnie zapewnić szybkie osiągnięcie konkretnych rezultatów.

W związku z powyższym zalecamy wdrażanie „Mapy drogowej” w czterech kluczowych fazach:

- **Pierwsza faza** powinna zostać zakończona w ciągu pierwszych sześciu miesięcy po przyjęciu „Mapy drogowej” i mieć na celu utrzymanie dynamiki działań wśród zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego, obudzonej pracami PZF. Na tym etapie zalecamy utworzenie polskiego Instytutu Zrównoważonych Finansów w celu uporządkowania rynku i jego interesariuszy (Rekomendacja #3). Biorąc pod uwagę wejście w życie dyrektywy CSRD, i jej oczekiwaną transpozycję krajową, zalecamy również szybkie zajęcie się obawami interesariuszy dotyczącymi raportowania i ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju, zapewniając im odpowiednie wsparcie i sprzyjające otoczenie instytucjonalne (Rekomendacja #4). Ostatecznie, aby Polska nie zaprzepaściła możliwości, jakie oferuje rosnący rynek zrównoważonego długu korporacyjnego, zalecamy również szybkie podjęcie działań w celu uwolnienia potencjału polskiego rynku zrównoważonego długu korporacyjnego (Rekomendacja #8).
- **Druga faza** powinna koncentrować się na budowaniu trwałych fundamentów transformacji polskiego rynku kapitałowego i realnej gospodarki. Wiąże się to z wdrożeniem rekomendacji 1 i 2, które są kluczowe dla stworzenia otoczenia sprzyjającego owocnej implementacji „Mapy drogowej”. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia w zakresie gromadzenia i dostępu do danych na temat ryzyk ESG (Rekomendacja #5) również należy również postrzegać jako kluczowy środek odpowiednio pobudzający rynek, podobnie jak wykorzystanie działań w obszarze finansów publicznych (Rekomendacja #7). Wdrożenie tych środków w ciągu 24 miesięcy od przyjęcia „Mapy drogowej” powinno zapewnić odpowiedni grunt pod kolejny etap jej wdrażania.
- **Trzecia faza** w ciągu 24 miesięcy od przyjęcia „Mapy drogowej” powinna skupiać się na wdrażaniu rekomendacji mających na celu wsparcie dalszego rozwoju polskiego rynku zrównoważonych finansów. Faza ta mogłaby być częściowo realizowana równoległe z drugą i koncentrować się na konkretnych rekomendacjach, w tym: uwzględnianiu ryzyk ESG w decyzjach inwestycyjnych (Rekomendacja #6); rozwoju rynku zrównoważonego długu publicznego (Rekomendacja #9); opracowaniu opartych na nauce planów transformacji wśród polskich przedsiębiorstw (Rekomendacja #10); oraz rozwoju polskiego ekosystemu czystych technologii (Rekomendacja #11).
- Wreszcie, **czwarta faza**, po 24 miesiącach, powinna koncentrować się na wykorzystaniu wpływu poprzednich trzech faz w celu przekształcenia Polski w regionalne centrum zrównoważonych finansów. Można to osiągnąć poprzez rekomendacji #12 i #13.

Ważnym zastrzeżeniem jest jednak to, że harmonogram wdrażania „Mapy drogowej”, zwłaszcza w pierwszej fazie, jest w dużym stopniu zależny od tempa krajowej transpozycji powiązanych przepisów UE, takich jak CSRD lub GBS UE. W związku z tym harmonogram przedstawiony powyżej może nie być przestrzegany, jeśli wystąpią opóźnienia w krajowej transpozycji unijnych ram zrównoważonego finansowania. Niemniej jednak, harmonogram ten ma raczej charakter pomocniczy, ponieważ pokazuje, jak operacjonalizować „Mapę

drogową” i nie jest prawnie wiążący ani jeszcze powiązany z trwającymi procesami legislacyjnymi w Polsce. Pomimo tych środków ostrożności, bardzo wskazane jest, aby polska administracja krajowa dokonała transpozycji przepisów UE w dziedzinie zrównoważonego finansowania tak szybko, jak to możliwe, jeśli Polska chce promować rozwój krajowego rynku zrównoważonego finansowania i stać się częścią grupy pierwszych graczy.

Polityka zrównoważonego finansowania ma charakter przekrojowy i międzysektorowy, a jej skuteczne wdrożenie wymaga zaangażowania wielu interesariuszy. Tak jest również w przypadku polskiej „Mapy drogowej”, która będzie wymagała nie tylko zaangażowania wielu ministerstw w polskim rządzie, ale także ścisłej współpracy z innymi podmiotami publicznymi odpowiedzialnymi za nadzór i regulację sektora finansowego, tj. organem nadzoru (KNF), polskim bankiem centralnym (NBP), organem nadzoru audytowego (PANA), organem ochrony konkurencji i konsumentów (UOKiK). Ponadto, jak opisano w SFAP, wielu innych interesariuszy ma do odegrania rolę we wdrażaniu zaleceń. Aby skoordynować wszystkie te wysiłki, zaleca się powołanie przez Ministra Finansów Pełnomocnika Ministra (ds. Zrównoważonych Finansów). Pełnomocnik ułatwiłby, koordynował i monitorował wdrażanie SFAP, podobnie jak w przypadku SRRK, od strony administracji krajowej. W trakcie tego procesu PZF powinien nadal działać i pełnić rolę organu doradczego monitorującego wdrażanie „Mapy drogowej”, dokonującej ciągłej oceny tego procesu i aktualizującego w razie potrzeby samą „Mapę drogową”. Niezależnie od prac PZF niezależny organ powinien przeprowadzić odpowiednią ocenę wdrożenia i skutków „Mapy drogowej” w ciągu 3 lat od jej przyjęcia.

Rycina 3.1. „Mapa drogowa” powinna być wdrażana w czterech krokach

